

1864-diki kölcsön-sorsjegyek,

melyeknek huzása f.é. június 1-én történik, következő főnyereményeket tartalmaz:

250,000, 25,000, 15,000, 10,000, 5000 stb. forint.

Kaphatók alulról pénzváltó-irodájában készpénzfizetésért a bécsi napi árfolyam szerint, havonként 4 ft. 50 kr., vagy évnegyedenként 6 ft. részletfizetés mellett.

Továbbá:

IGÉRVÉNYEK.

1 1864-iki 100 ftos sorsjegyre 1 ft. 50 kr. — 1 1864-iki 50 ftos sorsjegyre 1 ft. — 1/4 1839-iki (hu. és június 1-en) 5 ft. 50 kr. — 1 1839-iki egész sorsjegyre 29 ft. 50 kr. Bélyegdíj 50 kr.

1/4 1839-iki és 1 db. 1864-iki 100 ftos ígervény csak 7 1/2 ft. — 5 db. 1864-iki 100 ftos ígervény 9 ft., 10 db. csak 17 ft. — 5 db. 1864-iki 50 ftos ígervény 7 ft., 10 db. csak 12 ft., — bélyegdíjjal együtt.

PÉNZ! bármennyű sorsjegyre akkép előlegzetetik, hogy az illető pénzt a teljes napi árfolyam szerint megkapja, s a visszafizetés havonkénti részletekben történhet.

MORGENSTERN A. és TÁRSA
pénzváltó irodája Pesten, nagy hid-utca 9-ik sz. a.

Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek. Az 1865 dik évre érvényes játékterv minden levélhez ingyért csatolatik. 1071 (1-0)

SKRIVÁN FERENCZ

kalapgyári raktára
Pesten, váci-utca,
az „Ypsilantihoz“
cimzett vászonárak-kereskedése tőzomszomság, ban,
ajánlja

**legújabb divatu
nemez- s selyemkalapok**
jólvalogatott raktárát,
urak és gyermekek számára.

Ezzel van szerezsem a nagyérdemű közönséget arról értesíteni, hogy eddigi kalapüzletemet az uris- kigyó-utczában megszüntettem, s
főraktáram jelenleg egyedül csak a váci- utczában található fel.

Jól ismert czémem, gyártmányaim szilárdasága felett eléggé kezkesedik. 1101 (1-10)

Sorsjegyek részletfizetésre.

Credit-sorsjegyek	12 havi részletfizetéssel havonként 12 ft. — krral.
1864-iki 100 ftos sorsjegyek 10 „ „	10 „ „
1864-iki 50 ftos sorsjegyek 10 „ „	5 „ „
1/4 1839-iki sorsj-gyek 10 „ „	3 „ 80 „
Budai, Clary vagy Génois-i. 10 „ „	3 „ 40 „

Már az első részlet-befizetés biztosítja a nyereményeket.

Évnegyedenkénti részletfizetéssel:

az összes ausztriai sorsjegyre, 1 badeni sorsjegy hozzáadásával 1/4 évenként 4 ft.

10 Credit-sorsjegyre	20 részletfizetéssel 10 ft.
10 1860-iki sorsjegyre	20 „ „
10 1864-iki 100 ftos sorsjegyre 25 „ „	6 „ „
20 1864-iki 50 ftos „ „	25 „ „

Az 1-6 sz. társulati csoportozat 20 résztvevőből áll 25 évnegyedenkénti 4 ft. részletfizetéssel, a 2., 3., 4., 5-ik társulati csoportozatban, — annyi a részvevő, a mennyi a sorsjegyek száma. — A részletfizetésekön kívül csakis a törvényszabta bélyegdíjak fizetendők.

Ígervények. 1 1864-iki 100 ftos sorsjegyre 2 ft., — 1 1864-iki 50 ftos sorsjegyre 1 ft., — 1 Credit-sorsjegyre 3/4 ft., és bélyegdíj 50 kr. — 10 1864-iki 100 ftos sorsjegyre csak 17 ft., — 10 1864-iki 50 ftos sorsjegyre csak 12 ft. 50 kr., — 100 Credit-sorsjegyre csak 37 ft., bélyegdíjjal együtt. 1080 (3-88)

HERZBERG A.
bank- és pénzváltó-üzlete Pesten, Dorottya-utca, negyszög 3. sz.
A hol is mindennemű állam- s iparpapírokra, valamint sorsjegyekre havon- kint, vagy egyszerre történendő fizetendő visszafizetésre **PENZEK** előlegzetetnek.

MAGNESIA-SODRONY

világosság experimentálására.

Ezen legújabb világító-anyag, mely a legerősb világosságot fejleszt ki, s a nap fényével vetélkedik, ajánl:

CALDERONI ÉS TÁRSA, 1075 (5-5)
lászorészek Pesten, a váci-utczában.

12 hüvelyknyi sodrony ára 20 krajczár ausztriai érték.

Levélbeli megrendeléseknél felkérjük az illető t. z. vevőket, hogy a bérmentesi- téshez megkívántató s a távollásnak megfelelő levélmark a levélhez csatolassék.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alati).

Sorsjegy-társulatok

évnegyedenkénti részletfizetéssel:

20 db. 1864-iki 50 ftos sorsjegyre 25 évnegyedenkénti 3 ft. részletfizetéssel, — bélyegdíj egyszermindenkorra 68 kr.

20 db. 1864-iki 100 ftos sorsjegyre 25 évnegyedenkénti 6 ft. részletfizetéssel, — bélyegdíj egyszermindenkorra 99 kr.

10 db. 1864-iki és 10 db. 1860-iki 100 ftos sorsjegyre 25 évnegyedenkénti 6 ft. részletfizetéssel, bélyegdíj egyszermindenkorra 99 kr.

20 db. Credit-sorsjegyre 25 évnegyedenkénti 8 ft. részletfizetéssel, — bélyegdíj egyszermindenkorra 1 ft. 30 kr.

20 db. bármennyű ausztriai sorsjegyre 1 badeni 35 ftos sorsjegy hozzá- adásával 25 évnegyedenkénti 4 ft. részletfizetéssel (évenként 38 huzás). Bélyegdíj egyszermindenkorra 68 kr.

MORGENSTERN A. és TÁRSA
pénzváltó-irodája Pesten, nagy hid-utca 9-ik sz. a.

Levélbeli megrendelések gyorsan eszközöltetnek, — részletes programok kívánatra ingyért szolgáltatnak ki. 1071 (1-0)

Már csak rövid ideig tart

az abbahagyott gróf HARRACH-féle janowitzi, morvaországi és starckenbachi csehországi vászongyárból való

vásznak, asztalneműek és zsebkendők

végképeni eladása,

uj árleszállítás mellett, 35-40% elengedéssel.

A vászon valódiságaért s hibátlaniságaért és igazi mértékért kezkesedik.

1 vég 30 rőfös vászon ára most csak 9 1/2, 12, 14, 16, 17-19 forint.
1 vég 42 rőfös vászon ára most csak 15, 18, 20, 22-25 forint a legfinomabb.
1 tucat fehér vászon- és ezéma-batizitkendő ára, most csak 1 ft. 90 kr., 3, 4, 6, 8, 10-12 ft. a legfinomabb.

Törülköző-kendő, színes vászongendő, asztalkendő tucatja — 1 asztalkészlet (1 abrosz 6 asztalkendővel) csak 6, 8-18 ft.

Továbbá a mi híres vászon-készítményünk, mely Magyarországon legjobb és hamisítatlan van elismerve, s a főuraságok és a papság által annyira kedvelt 50 és 54 rőfös (kézi fonata) vászon ára csak 25, 30, 35, 40, 50-60 ft.; az ugyne- vezett batizit-szövetek ára csak 65, 75-90 ft., a melyekből ezelőtt egy vég ára 150 ft. volt.

Levélbeli megbízásokat, melyeket az igazgatóság a pénz előleges beklüldése vagy postai utánvét mellett a leglelkismeretesebben teljesít és bármely vidékre elküld, — kéri ekkézt czimezni: 1055 (6-6)

An den Leinenwaaren-Ausverkauf, Freieung, Bank- Bazar, neben dem gräflich Harrach'schen Palais in Wien.

GIERGL HENRIK

üveg- s tükörkereskedése,
váci- és a régi posta-utca szögletén Pesten.

Alulírott tisztelttel jelenti, miszerint atyja Giergl Ignác üzletét átvevén, s azt tökéletesen újá alakítván s újonnan felszerelvén, jelenleg azon helyzetben van, mindennemű magyar és cseh üvegrakata a legszebb s legteljesebb mintákban és legnagyobb választékban, ugy a házi használatra való közönséges készítmény- neműeket, mint a legdivatos színes fényűzési czikkeket, asztalkészleteket stb., a t. cz. közönségnek legjobban ajánlhatni.

Ajánlja továbbá a legdivatos aranyozott keretű teljes

TÜKÖRRAKTÁRAT,

toiletto-, utazó- és kézi-tükreit; kaphatók továbbá aranyozott csillárok, függ- lampák, mosható aranylécsek, arczkép-keretek stb.

Együttal jelenti, miszerint a kigyó- és párisi-utczák sarkán levő üzlete eddigi kiterjedésében továbbra is fennáll.

Giergl Henrik,
1055 (6-6) üveg- és tükörkereskedő.

Fontos mezei-gazdák és építési vállalkozók számára!

Van szerezésnek ezennel tisztelttel jelenteni, hogy **tőzmentes**

patent-asphalt-háztető-nemezeink

főraktárát, mely már Magyarországon könnyű, tartós és olcsó háztetőző anyagnak ismertettet el, — házak, csürök, fészerek stb. tetőzésére — a. cs. kir. osztrák birodalom összes területeire nézve

CHRIST. PÜRNER urra
ruhátuk át Pesten, 3 korona-utca 23-ik szám alatt, hol is minden megkívántató tudakozásokra kellő válasz adatik, s a megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 992 (8-10)

Anderson D. és fia Belfast-ban.

20-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Pest, május 14-én 1865.

Előzetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fel évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fel évre 3 ft.

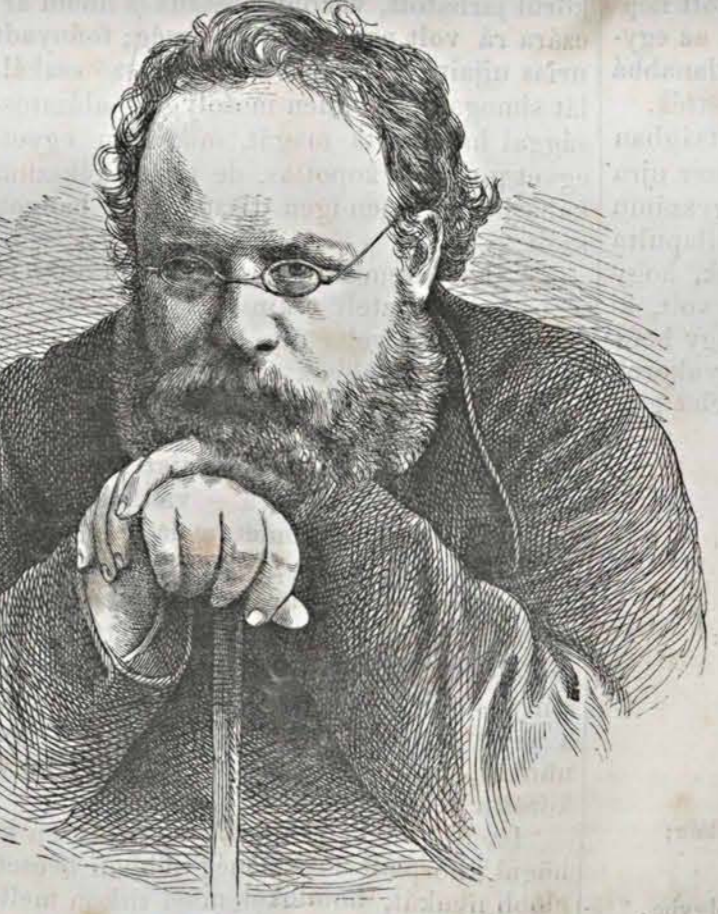
Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokt illetőleg. 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyszer használt petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 kr.; háromsor- vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalknak számára hirdetésmegyeket előfogad. Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollen és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynőség is. József-ter, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Proudhon Péter József.
(1809-1865.)

A jelen évben elhunyt külföldi nevezetes emberek sorában a feltünőbb egyéniségek sorába tartozott Proudhon. Pályája vége felé ugyan nagyon meghomályosult egykor fényesebb csillaga, azonban a viszontagságos életi s egykor sokat emlegetett férfit halála még egyszer megélné, legalább az irodalomban, íranta a részvétet.

Proudhon népszerűsége az 1848-at megelőzőt években állott tetőpontján a francia nép előtt. Erre nézve tudunk kell, hogy az 1830. évi párisi forradalom után, mely az u. n. polgárkirályt, Lajos Fülöpöt ülteté trónra, több oly mozgalom támadt Franciaországban, melyeknek nem annyira politikai, mint inkább társadalmi (socialistikus) céljaik voltak. Számos, tehetséges, jóakaratu, de ábrándos lelkű férfi merült fel egymás után, kik a politikai kérdésekkel nem sokat törődvén, leginkább a mai társadalmi viszonyok, különösen a birtok- és tulajdonjog gyökeres megváltoztatását tűzték ki céljukul. Ezek voltak az u. n. socialisták és kommunisták, kikről, bár a jószándékot a legnagyobb résztől eltagadni nem lehet, általában el lehet mondani, hogy erősebbek voltak a rontásban, mint az építésben.

Ezek közé tartozott a maga idejében Fourier, St. Simon, Cabet stb., kik ábrándos elméleteikből, egész rendszert alkottak; s ezek nyomán támadt Proudhon is. Különben az ő iratait is többet emlegették, mint olvasták s ámbár tanai egy részének jelentőségét eltagadni nem lehet, nagy hírnevét mégis nem annyira önmagának, mint inkább nagy számú ellenségeinek tulajdoníthatni, kik oly nagy zajjal, türelmetlenséggel és szigorúsággal léptek fel ellene. Figyelemreméltó az ő művelődési története is, mert Proudhon nem volt iskolázott tudós, hanem önénejből fejlődött tanult ember, ugynevezett autodidakt, a minőkkel különösen Amerikában gyakran s legfőbb társadalmi polczokon is találkozunk.

PROUDHON PÉTER JÓZSEF.

Proudhon 1809 jul. 15-én született Franciaország Besançon városában, hol atyja kádár mesterember volt. Őt is atyja mesteriségére szánták, de akadtak szülővárosában jószivű emberek, kik a fiu szellemi tehetségeit felismervén, az ottani gymnáziumba kezdték járattni. Azonban e jószivűség hamar kihült s a szegény fiu kénytelen volt iskoláit abban hagyni s egy nyomdába állott be betűszedőnek. Itt oly szorgalommal dolgozott s oly takarékos volt, hogy keresményéből szüleit is gyámolíthatta s a mellett kát irt, minek következtében a besançon-i tud. akademia további buzdításul három évre 1500 franknyi segélypénzt rendelt számára.

Ezen első siker után Proudhon azonnal az ország fővárosába, Párisba sietett. Itt eleinte csupa vallásos tárgyú értekezéseket irt. Egy ily művét elküldé a besançon-i akademiának is, mely a mily mértékben meg- volt ezzel elégedve, épen oly nagyon megüt- között, midőn Proudhon nem sokára (1840) egy eddigi irányával egészen ellenkező köny- vet adott ki. Ez ama később hírhed- tetté vált könyv, melynek czime ez volt: „Mi a tulajdon?“ s melyben e kérdésre így felelt: „A tulajdon nem egyéb mint lopás,“ (azaz: a mit én bírok, és sajátomnak mon- dok, azt én attól loptam el, a ki az zal nem bír). E veszedelmes elvek pengetésének első következménye Proudhonra nézve az volt, hogy a besançon-i akademia elvoná tőle az évi segélypénzt, s a kormány már-már perbe fogta, a midőn egy hatalmas védője (Blanqui) akadt, a ki bebizonyítá, hogy Proudhon nem lépett az izgatás terére, ha- nem a tudományos vizsgálat há- tárai között maradt. Később a fennebbi czim alatt egy másik könyvet irt, melyben korábbi né- zetét bővebben magyarázta, s azt kívánta, hogy a tulajdont az ember szorgalmas munkájától függő, ideiglenes birtoklássá kell átvál- toztatni, vagy más szavakkal: hogy minden ember csak annyit és ad- dig bírjon, a mennyit, s a mig szorgalma és munkája által keres- het. Látnivaló, hogy e tan a létező társadalmi és birtoklasi viszonyok gyökeres felforgatására czélozott s a legnagyobb igaztalaniságot tar- talmazta. Egy másik irata miatt Besançon- ban törvénybe is idézték, de ezuttal fölmen- tetett. Ez alatt azonban hire mindinkább terjedt, s a birtoktalan osztály, a proletárius- sok seregében napról napra terjedtek hívei. 1842-től 1847-ig egy hajózási társulat veze- toje volt, mely idő alatt ismét több társ- adalmi és nemzetgazdasági művet irt.

A februári forradalom után 1848. június havában Seinemegye képviselőül választá az alkotmányozó gyűlésbe. Itt ismét igen keveset törődött a napirenden levő nagy politikai kérdésekkel, s ha ezekről volt szó, képviselőtársainak egyenesen kimondá, hogy üres szalmát csépelnek. Az ő figyelme folyvást csak a társadalmi reformok felé fordult s történt egyszer, hogy oly népbankot indítványozott, melyből mindenki kamat nélkül kapjon kölcsönt, a hozzávaló pénzt pedig, mint folytonos jövedelmi adót, a bérlek és töképezések adják össze. Proudhon indítványa siralmasan bukkott meg. Egyetlenegy képviselő szavazott mellette, 691-en pedig ellene, s a gyűlés határozata ez indítványt „a közérkölciség gyűlöletes megtámadásának s a legvadabb szenvedélyek felizgatásának” bélyegezte.

E kudarc után nem sokat törődött többé Proudhon az országgyűléssel, hanem hírlapok útján iparkodott hatni a közönségre. Egymásután három lapot alapított; mindhármát betiltották, minek végre azon szomorú kimenetelre lett, hogy sajtóvétség miatt három évi börtönrre ítélték. Ekkor (1849. márcz. 28.) Sveiczba menekült, s egyideig Genfben lakott, de nemsokára más gondolt, visszatért Franciaországba, a hatóságoknak feladta magát. Behörtönöztetése alatt történt, hogy egy nővel megismerkedvén, ezzel ott házasságra lépett, s ettől később több gyermeke is született. 1852. jun. 4-én kiszabadult börtönéből, de akkor már egészen megváltozott viszonyokat talált. Az államcsíny megtörtént s Franciaország trónján III. Napoleon császár uralkodott. Ezután még két nagyobbat satyrikus művet írt, melynek egyike („Az igazság a forradalomban és egyházban”) ismét azt eredményezte, hogy 1858-ban újra három évi börtönrre ítéltetett. Kiszabadulván, még egy pár könyvet adott ki (az adózásról és a lengyelek ellen), de e művek már igen csekély figyelmet ébresztettek. A megváltozott viszonyok között népszerűsége mindinkább hanyatlott s az egykor féltelmes férfi mindig ártalmatlanabbá vált, nevét mindig ritkábban emlegették.

Milón végre csendes elvonultságban 1865. jan. 19-én meghalt, még egyszer újra föllelevenült emléke, temetésén nagyszámú nép jelent meg s a szenvedélyek lecsillapulta után most már elenei is elismerték, hogy Proudhon nevezetes írói tehetség volt, ki művei által a kor mozgalmaira nagy befolyást gyakorolt, s még nagyobb gyakorlat volna, ha az ábrándok ködéből az élet gyakorlati, reális terére szállt le.

Május elsején.

(1865.)

„Menjünk, menjünk ki a mezőre:
Zöld a pázsit, ibolyák nyílnak,
Furulyázt a nyájnak öre,
A mádrákak csevegnek, sírnak.

Erdő fakad, balsamos a lég.
A délibáb reng a lapályon,
A mennybolt is, mint az aczél, kék;
Illat, uj szin, fűvön virágon!

Menjünk, menjünk, halomra, völgybe,
Mi közünk e szoba-falakkal?...
Nefejejesen partján, ledölvé
Beszéljünk a csörgő patakka.

Bámuljuk a csodás hatalmat,
Melyről beszél ég s föld határa;
A suttogó hab, lágy fuvaltat,
A harmat-fény, s a nap sugára.

Nézzük meg a munkást, ki szánt, vet;
Erőt, áldást kívánva neki:
Hisz, ő ontja a verejtéket,
Míg a földet hasgatja, tépi!”

„Oh, hagyj békét!... ne nyugtalanodj!
Repülni vágy: lelkeinek szárnya...
Május jelen, s úgy fűtünk, csakhogy
Szét nem reped most is a kályha!!!”

Majálisi induló. *)

Üdvözlünk oh szép kikelet!
Virágos mezők, zöld ligetek;
Adjatok nekünk koszorút, zöld ágat
Zászlóinkra ékít; úgy hadd lengjenek!
Forr szívünk vére, vágy tiszta öröme,
Azért sietünk kebledre!

Árnyas erdőnek szent homálya: fogadd
Hűs boltod alá sergünket;
Add gyepamlagodat; illatod add, add!
Édesítse bortól habzó kelyhünket
Dal, zene, barátság, élet, ifjúság...
Fel, fel, éljen a mulatság!

Fel, fel a zászlót, lengjen előttünk.
Hűs mi, utána... csak gyorsan!
Hűs mi, utána, fűrgén lépünk,
S bátran; mert zene, dal harsan!
Vigan, vigan, ki a szabadba hát,
Éljen a mulatság, vigalom,
Éljen az ifjúság, a tavasz és
Örök tavaszban a hön!

Soós Miklós.

A szegény ördögök.

(Elbeszélés.)

Irta TOLNAI LAJOS.

(Folytatás.)

I.

Alig telhetett belé jó egy óra, hogy a pimpósi mester, az előjáróság előtt kívánt segedelemmel távozott: mikor a faluháza ajtaján valaki csendesen kezdett kopogtatni.

A birák közül valamelyik oda kiáltott hogy:

— Lehet!

Alacsny, kised termetű vöröses szöke uri ember jelent meg egy kövér ép egészséges deli asszonysággal. A férfi negyven év körül járhatott, vékony hosszúságú finom arcára rá volt nyomva a betegség; fonnyadt urias ujjaival sárgás vörösbé játszó szakállát simogatta, szeliden mosolygott, alázatosan hajtogatta magát, miközben egyet-egyvet gombolt kopottas, de tiszta kékszíni kabátján, s igen-igen tiszteletadó hangon szólt:

— Esedezem alázatosan a birákurak s a nagyon tisztelt tekintetes főjegyző (aljegyző nem is volt) ur előtt, én Győrifalvi Győri József vagyok, a nagyméltósági Tehery grófnak, Vármelleke örökös urainak e szomorú időben tisztelettel resignálni kénytelenített ispánja, s itt tiszteletteljesen az asszonyságra mutatva — van szerencsém bemutatni kedves nőmet, a nagyméltósági idős Tehery Péter grófné keresztleányát. A nyomasztó inség uraim, bennünket is elűldözött szerette fészükünkről, elvette tőlünk táplálékunkat, el hajlékunkat, miképen el annyi sok más becsületes tisztas családoktól; a nagy szükség faluról falura kerget bennünket, mint utra dobott száraz könnyű kórót a kegyetlen mórdszél szél.

Itt a kised férfi elkezdett erősen köhögni, horpadt melle még jobban beesett; előbb nyakát, homlokát majd titkon mellét is tapogatta — s mosolygva fordult nejehez.

— Ez a pokolra való hurut édesem (nem akarta hinni, hogy szárazbetegség, majd elmulik ugye e angyalom, csak egy kis herbeathéat vehessek. Ugye nem köhögtem nagyon? Nem, most épen nem. S a birák felé tekintett szelid könyörgő arccsal.

— Igen! mi is bujdosunk, mint annyi

*) E dalt a r.-szombati dalárda számára írtam. Dal-lama egy régből — ugynevezett — mars: „Kedves haza, in fűd!” stb. — S. M.

ezerek, de hallva — mert hiszen e leirhatatlan kegyesség híre hova el nem terjed — mondom, hallom nagyságos tekintetes nemes vitézlő több tettes nemes vörmegek táblabirójának — nagyságos Ajtóvári Kristóf ur de eadem, irgalmas, a szegényeken, szükkölködőkön szánakozó szívének jóságát: fölkerestük mi is az irgalomnak e dicső hervadhatlan völgyét, hogy az áldások e kifogyhatatlan dús forrásából mi is éhezők, szükkölködők megenyhíttetnénk. Igenis! mert... s a jámbor, egész neki hevült kised férfi görcsös köhögésbe esett, szemei forró könyvekben törtek ki, úgy, hogy a birák is majd szintén sírva fakadtak.

A jegyző ur — szintén hajlandó levén az elérékenyedésre — már nyughatlan-kodott, s aggodalommal várta a dolog kimenetelét.

Nézegette a formuláris kérdéseket s az elsőt föl is tette.

— Az ispán urnak vannak írományai?

— Oh igenis! oh kérem, tökéletesen rendezettek. Édes angyalkám — szólt a lehető édesen feleségéhez — ugye léssz oly szíves, előkeresed a birónd kulcsát, hogy az írományokat, dokumentumokat, mind sorozat szerint előterjeszhessem — addig is ha méltóztatnának ezeket itt —

— Igenis — vágott szavába a jegyző — jól leszen.

— Ugye, igenis — s a kised férfi lehetőleg iparkodott e kegyért nyájasan mosolyogni, módos lépésekben a jegyző ur felé közeledett, s egyszersmind a birákat is barátságos leereszkedéssel üdvözölte.

A jegyző átvette az írományokat, az ispán ur felnyitotta a kis kézi börtáskát, melyet biróndnak neveztek; az összecsomagolt dokumentumokat sorban kirakosgatta, s egyenként kihajtogatván s ujjahégyével róluk a port pontosan levelegetvén: — szépen, szabályosan a birák elé terjeszté, s várta mosolygva a kedvező hatást.

Észrevette, hogy a szobában egy kis öt éves fiucska mászkál a papirhalmazok között. Éles elméje azonnal kitalálta, hogy az a jegyző uré, azért is felé ment, nyájasan rámosolygott, szintelen kék ajkait kedveskedő csókra erőltette, s míg egyfelől a birák arcáról leste az elismerő kitörő hatást: lassan a fiucska hála, lejtett, lehajlott hozzá, kövér képcskéjét megsimogatta, s száraz meg százféle kérdést tett neki, s mindezt susogva, nehogy a birákat megzavarja valami kép.

— Ezek az írományok itt mind rendben vannak — véleményezé a jegyző — itt azonnal segíthetünk.

— Oh igenis! én teljes életemben a legpontosabb emberek egyike voltam, az igyekeztem lenni; írásom felséges szép van, s ha a nagyra tisztelt jegyző urnak — (ugyanakkor a birákat sem feledé el egy tiszteletteljes tekintettel üdvözölni) — valamikor használhatnék: örvendező szívvel ajánlanám föl szolgálataimat.

— De az ispán ur benyújtott folyamodványában lakást is kér — azzal nem tudom hogy szolgálhatunk, — lakásunk már épen nincs — szólt a jegyző aggodó tekintettel mérve a kérdett férfit s bámuló deli feleségét.

— Volna bizony — jegyzé meg szívién az öregbiró — ott van a jáger-ház.

— Ott ám, de ott csak egy szoba van — tévé hozzá észrevételét sebes hordozó beszéddel egy hosszú hajú előjáró.

— De mekkora! — ismétlé a biró ur — abban bizony szükségből két familia is elfér. Felét oda adjuk ehol az ispán urnak, a fele meg azoké a másikaké. —

— A Takliké — segíté ki a birót a főntebbi előjáró.

— Ugy! azoké lesz.

A birák s a jegyző összenéztek.

— Oh én igen igen meg fogom köszönni — szólt hálálkodva az ispán ur — ugy is csak ketten vagyunk kedves nőmmel, nekünk egy fél szoba is elegendő lesz, különben is pár hétre kell talán, s akkor forró köszönettel fogjuk átszolgáltatni.

Az egyezés hamar megesezt. Győry József ispán ur mellé egy kisbiró féle embert rendeltek, s megindultak sietve a jáger-ház felé.

II.

Gyékény meglehetősen hosszú falu; északi oldala hegyes, erdős; ennek aljában fekszik bizonyos úri, kimért távolságban három kastély. Az, a melyik a faluhoz legközelebb van (most az úri paloták mindig kívül szoktak lenni a falun, a minthogy ennek hihetőleg így is kell lenni, mivel erre az úrrend elejétől fogva különös tekintettel volt) a legszegényebb uré; ettől mintegy három négy pusalkóvősnyre van egy másik, ebben már valamivel gazdagabb ur lakik, bár ur szomszédja ezt mindenhol okokkal igyekszik megzavarni; a harmadik kastély már tökéletesen kellő távolságban diszeleg a rongyos nádas, zsuppos parasztnéptől. Ezen épületnek annyi kényéne van, hogy azt hiszem, minden szobára jut egy, valamint minden szobára esik egy fehér kutya.

Itt lakik Ajtóvári uraság.

Fatal korában fényes, fizetésnélküli hivatalokat viselt, sokat evett, ivott, tehát az élet szebb örömeit megunta. Azt mondják, felesége is volt, voltak gyermekei is — meglehet, nem tudom; én már csak úgy ismerem, mint egy vén embert, a ki valami német román olvasása közben arra a mindenki által helyesítható gondolatra jött, hogy ezentúl fölös jövedelmét nem a fejevári szobaleányokra, hanem a falu szegényere költi. Mivel híre csakhamar elterjedt, s a közelfekvő községek gyakran megjelentek udvarában hálakövetéséikkel, de még főképen mivel már öreg is volt: ez alamizsnás szenvedélyét megtartotta mind végig. Ezen makacságának tulajdonitja azután azt, hogy messze elázó rokonsága mai nap épen nem a legszebb oldalról emlegeti; sőt vannak közöttük olyanok is — a kevesebb alamizsnát nyerveket is ide számítva, a kik őt tisztán örülnek deklarálják.

Itt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a másik két uraság minden időben ment volt efféle alamizsnás szenvedélytől; az ő udvarukban koldusnak vagy valami kéregető, égett, sorsüldözött embernek nem volt szabad megjeleni soha. Ezek még most is élnek, s a köztisztelet irántuk növekedőben van.

A falu déli oldala — illetőleg vége — nem nyújtott a szemnek oly kellemes látványt, mint az úriás északi; ez már szép, homokos rész. Az ugynevezett marhajárás. A jágerház itt van.

Hogy e széles, idomtalan, rongyos, elhagyott vén épület nevét honnan vette, azt épen nem lehetne megmondani — csak úgy hívják. Sok dolog van, a mit a legokosabb agy sem fejteth meg: ezek közül tartozik e névkérdés megoldása is.

Annai kétségbevonhatlanul áll, hogy a Takli-családra nézve ennél alkalmasabb helyet nem lehetett volna kijelölni. Mellette szőlők; távolabb egy kis erdő, — amodább szérüskertek; de közel hozzá semmi.

Itt egy számos tagból álló eleven család teljes függetlenségben érezhette magát, mivel hogy érezte is.

Takli János úr — a mint megérkeztek,

s a kisbiró eltávozott, nehéz s zsiros kalapját egy szemébe tünt faszegre akasztotta; megállott, tömött, izzadt fekete hajába marokl, szénézett, s gondolt valamit. E valamilyen különösen benne foglaltattak a szőlők.

Az időjárás épen szeptember elején volt. — Te Pista, meg te Jóska — tört ki a mester, biztos helyen tudván gondolatainak fonalát — elszaladtok mindjárt oda abba az erdőbe a —; hoztok egy kis fát, visszafelé a szőlők mellett jöhetnek el; meg kell nézni hogy volna e már egy kis jó krumpli. Hanem azt mondom okosan. Egy, kettő —

Pista — a második fiu volt, nem az iskolában, csak itt; fekete gömbölyű feju mint az apja, elég kicsiny tompa orral, de széles szájjal s nagy fekete villogó szemekkel Ruházata (hálátlan munka leirni, mert csak olyan rongyos, mint egy más szegény vásott fickóé) szürkés — a bicások s efféle házi szerszámoktól kidudorodott zsebb mellényből s egy tányérszerűségű ugynevezett zsidósapkából állott.

Jóska sorozat szerint mindjárt utána következett. Azt hiszem, tíz éves volt, bár erősen kifejtett arcából, ravasz, mélyen fekvő szeméből, nagy, — könnyen nyíló tág orrlukáiból szintelen, kék, vékonyas ajkából biztosan ki tudnék olvasni 14, — sőt 15 élet is. Ruházata sokban meggyezett a bátyjával, — azon különbséggel, hogy rajta most mellény nem volt; kését, gombjait apró cseprő lopott csecebecsét inge bögében tartotta.

A mint apjuk az egy kettőt elkialtá: rögtön felfogták lábravalójuk alját, bele akasztották csipőjükbe — s rohantak vigan, boldogan mint a szél — bár egy kicsit — nem tagadhatni — éhesen.

Az otthon maradtak hasonlóképp hozzá láttak a munkához.

Takliné asszonyság — oh istenem! hogy ne szólnék róla valamit! hisz ő olyan jó, szelid, alázatos, bár egy kicsit néha mérges, sáppadt arcú nő volt — mint annyi sok szegény törődött, — a nyomorúságtól megviselt édes anya, kinek lomha, részeges, erős, egészséges férje, és sok engedetlen hazug csavargó gyereke van. Termete igen könnyen mondható görbéségre hajlandó; vállai csontosak, de nem erősek, karjai hosszúk, de igen vékonyak; azok a kék erek, melyek egy egészséges fehér finom bőrű női karban olyan szépek lehetnek: nála a sok munka miatt megcsomósodtak, majdnem megfeketedtek; ujjai soványak, de a vékony karhoz mérve mégis vastagok. Ruházata igen szegényes, foltos; azért én részemről mégis édes örömet ránézek. Róla azok az asszonyok jutnak eszembe, kik a tökéletes boldogságot is megérdemlenék.

Takliné asszonyság tehát először is behordta az ágyneműt, a kicsi Márikának jó helyet csinált, elaltatta; Károlykának keresett egy kis kenyert, a csöndes szelid Mátét oda rendelté a kis leány mellé vigyázónak — a többit pedig dologhoz kergette.

A szoba igazán jó nagy volt, úgy hogy mikor beléptek, a fiuk nagyot röhögtek, s hosszukat ugrottak.

— Jajjaj! — rikoltottak tele kedvből és csodálkozásból — mekkora, milyen hangos ni! ha hi huhu hehe! Ezzel egyik másik pajkosabb a másik hátára csapott s vihogva szaladt a kérésnélküli udvarra.

Az apa kigombolta mellényét, azt a szelid szobában egy kicsit meglebegettette, azután fontos szemmértéket vett a pimpósi szentegyházról s körülbelül oda nyilatkozott, hogy ez az itteni helyiség vagyon akkora forma.

Felesége ez alatt figyelmesen megnézte

minden sarkot, oldalt; fejében fölvetette, hogy hova melyik butor jó, mi hova illik inkább, hogy mégis legyen az egésznek valami megállható kinézése. (Folytatás köv.)

Magyar oroszánvadász az Atlasz bérésein.

A „Vadász- és Versenylap” legközelebbi számában újabb közleményt olvasunk az Afrikában időző gróf Széchenyi Béláról, melynek főbb részletei bizonyosan érdekelni fogják a nem vadász közönséget is. Az említett czikr apr. 12-én kelt az Aures hegyekben s bő kivonatban így hangzik:

„Regényes völgykatlanban, kristálytisza s helyenkint zuhatagot képző morajló hegyipatak kanyarulatában ütöttük fel tanyánkat. Sűrű erdőségek lepik el egyfelől e bajos vidéket, összefüggő hegygerincek és egybevágó völgyek által növelve annak színezetét, míg ellenükben bátyaalku magas sziklafalak emelik dőlezeg ormaikat az égbolt tiszta kékébe, a sűrű alnövényzet zöldje által még inkább lépvén az előtérbe. Előtünk egy tágas nyíláson a mező dús pázsittal benöve az erdő felé domborodik; a lanya déli szellő tavasz felhőket hajtva, sátorunk tetjén édes hazánk lobogtú lengeti. Sorba állított lovaink kedvel emésztik a hegyi füvek zamatos szénáját, vig nyertéssel üdvözölve a hozzánk lóháton ellátogató arabokat. Öszvéreink, muláink és szamaraink feledve a kiállott hosszú utak s nagy terhek fáradalmait, szabadon bocsátva heverésznek, csipdesik a frissen hajtó bokrok esirait, vagy a százasok tölgyek kemény kérgező dörzsölődnek. Tüzhelyünkhez kis távolságra néhány arab a napheve dacára burnusha takaróva, keleti indolentiával élvezi az édes mitemtévést, míg Ali szakácsunk a nagy tűz alól kikapart parázson forgatja nyársrahúztát pecsenyének. Embereink más része a tüzhely körül csoportosul s pipázva, csevegve, a kép élénkségét növeli.

Április 6-dikán reggeli felhatkor, a már tizenöt napja folytatott éjjeli lesekörl faradtan térve meg, néhány órára lefektüdtem, hogy a napnali nyomozásokhoz és a következő éjjeli lesre új erőt merítsek. Alig szunyadtam el, midőn azon örvendetes hír zavart fel alvásomból, hogy a múlt éjjel több helyen kikötte volt lovaink egyikét oroszán ölte meg. Gondolatnál sebesebben sieték a tett színhelyére, hol élettelen feküdt a ló, tontongó sebbel a torkán, melyet az oroszán átharapva, áldozatát földre teríté, tizenöt lépésnyire dombon felhurcolá s itt a hullának csak csekély részét falta fel; tán mert szürkületkor történtett a merény. A ló körül nagy figyelemmel keresve és kísérve a csapásokat, a mennyire azt a száraz gyepell benőt, de imitt amott homokos talaj engedé, három oroszán-nyomot puhatoltunk ki, melyek egyike nagy, a másik kettő jóval kisebb volt. A nyomok külön irányban haladtak vissza a rengeteg sűrűségei felé. Nem lehetett kétség, hogy éhszomjukat nem elégtvén ki, a következő éjek egyikén visszatérnek a lakomához.

A tisztás, melyen a ló feküdt, harminczöt lépésnyire volt az erdtől. A lovat néhány lépéssel közelebb vontuk az erdőhöz, mely előtt leshelyül csak is két lehető pont kínálkozott.

Az oroszánnak az levén szokása, hogy nap-húnya előtt már egykét órával felkel fekvő helyéről s lenéz a völgyeket: e miatt s hogy a vadót minden gyanú távol maradjon, már jóval előbb kell a leshelyen lenni. Ennek elkészítése a legnagyobb gondot és vigyázatot igényli; egész tudomány ez. Fő dolog, hogy külsőleg teljesen természetes legyen s azt, hogy itt emberek jártak, legkisebb jel se árulja el.

Ily elővigyázati szabályokhoz képest készített s egy tölgy ágai közt két láb mélységre ázott gödör szolgált előhelyemül, mely vállaimat és fejemet száraz gallyak némileg elfedték. Nem volt még öt óra, midőn már leshelyem ütem, nyolcz lépésnyire a földhöz két erős faékel lezövekelte löhüllőt. Kezembem egy Devismeféle, oroszán-vadászatra készült, nehéz lömet hordó fegyver, melynek egyik csőve patrnáló, másika aczellúpos golyóra volt a legovatosabban töltve; tartalékul mellettem egy szintén aczellúpos golyót hordó, alulról töltött hatalmas Purdey-vontes s kezem ügyében a feledhetlen édes Atyántól kapott styria vasból készült vadászke.

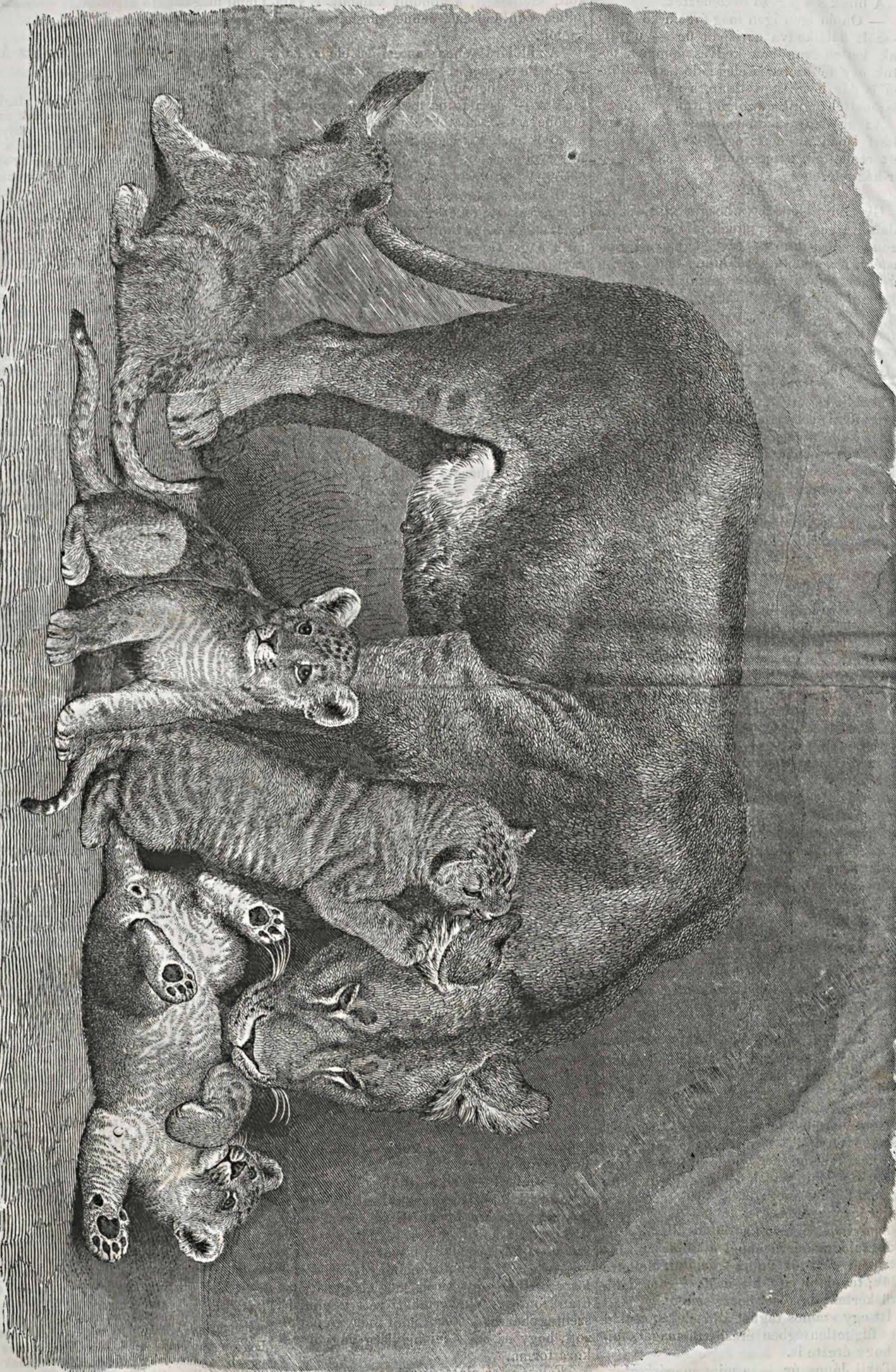
Három oroszánnyomat lelve, feltehető volt, hogy ugyanannyi tér vissza, hacsak más helyütt egyéb zsákmányra akadva, inkább annak a husán nem táplálkoznának.

A legnagyobb csendben mozdulatlanul ültem így, lélekzémre is ügyelve. Eltelt fél óra, az estalkony szürkülni kezdett, az ég lassan lassan

elborult s előbb egyes cseppek hullottak, később csendes meleg eső permetezett le a környező virányra.

Tartva attól, nehogy francia fegyverem lőpora a levegő nedvességétől megnyirkosodva, csütörtököt mondhasson, miután angol Lafau-

Nőstény oroszlan kölykeivel, a drezdai állatkertben.

cheuxre minden időben számíthaték, épen fegyvert akartam cserélni, midőn a tölem harmincz, a csalfalattól huszonkét lépésre fekvő erdőszegélyén egy árnyékot látok lassan megmozdulni. Szemeim egész erejét e pontra szegezvén, oroszlanra ismerék, mely leülve, az irányomban fekvő csalódgre tekint. Csendesen lövére emelem a mindig készen tartott fegyvert, czélba véve a még mindig az erdőszélen ülő állatot. Nyolcz percz mulhatott el így; egyszerre az oroszlantól balra öt ölynire egy második oroszlan fejét látom előbukkanni s ennek mérveiből a nagyobbik állatra ismerék. E fő előtűntével az első oroszlan tán tíz lépést halad nagyon ovatosan közelebb a hullához s ujra leül. Ekkor a nőstény oroszlan, mert ez volt az imént meglátott fej tulajdonosa, sebesen, nesztelenül, macska módjára a földig lapulva, egyenesen feltartott farkkal, sok gőzt fuvalva ki orryukain, vad kifejezéssel pofáján, néhány lépést tesz előre; ugyanakkor egy harmadik, szintén az erdőből lassan kilépő oroszlanra esnek szemeim. A gyorsan növekedő homályban csak azt vehetem ki, hogy a második oroszlan köztük a legnagyobb. Gyönyörű volt e három állat, s a hatást, melyet reám gyakoroltak, csak érezni lehet, leírni alig. Ujra tán tíz elmúlni nem akaró percz folyhatott le s e feszítő várakozás időköz alatt egyelőbb és csendesebb lélekzés miatt számát ki kellett nyitnom, míg szívem úgy vert, úgy dobogott, mintha erőszakosan ki akarna törni. Először láttam a szabadban oroszlant, hármat egyszerre ily kis távolságra. Egyedül levén, csak is lélekjelenlétben, ügyességemben és szerencsémben bízhatám.

A nőstény oroszlan egyszerre nagyon sebesen jobbra tünt el, megkerülve leshelyemet, kifürkészni akarván, hogy szabad-e a környék. Nem távolabb tizenkét lépésnél haladott el mellettem s tisztán láthatám, hogy fiadzához ujra közel van. Ezalatt a két fiatal oroszlan nagy kényelemmel ért a lóhoz; az első, melynek legesekelebb mozdulatát is fegyveremmel követém, mindig szive környékén tartva a legyet, lefekve egész oldalát mutató s teljes bátorsággal kezdett falni, míg a másik első lábaival a ló bordáira ágaskodva, leshelyem gallyain keresztül anyja után nézni látszott.

Jobbomhoz közel egyszerre tompa ordítást hallok, mire a hullán álló oroszlan helyből mozdul s a másik csendesen evő, mintha felruganyozták volna, felemelkedik. Tartva attól, hogy a nőstény oroszlan netalán észrevett, vagy állati ösztönénél fogva gyanítja közellétemet is még egymásodpercz és csalódjával együtt az erdő mélyébe tűnend el: fegyverem a jól czélban tartott oroszlanra sűtém a második csöben foglalt aczélkúpos golyóval, a patanó golyót a nőstény számára tartván fenn.

Az erős lövés dördültével a sűrű füstben semmit se láthaték s mire a füstfelleg oszlott és tisztult a levegő, a nőstény oroszlan és fia eltűnt; merre, hova? nem mondhattam volna meg. A ló mellett elterülve fekvő meglőtt oroszlanom, még néhány rángatózás után két hosszú hörgéssel kiadta párját. Nem sok híja lehetett egy félórának, azon időtől számítva, midőn az első oroszlant megpillantám és fegyverem rásütém; mozdulatlanul vártam még néhány perczig s ekkor meg levén

tökéletesen győződve a vad kimultáról, fegyverem ujra töltéshez fogtam.

Egész éjen át hajnal hasadtaig legnagyobb figyelemmel, de hasztalanul vártam a nőstény visszajöttét. Szürkületkor elhagyva leshelyemet, zsákmányomban egy éves nőstény oroszlanra ismerék; a golyó a szív felett szakítá ketté a főeret s a balrészén a második oldalbordánál hatolt ki. Sokáig szemléltem a szép állatot — s rég elmúlt a pitymaltat, midőn az értém jött török velem osztá örömmöt. Muldért küldve, bekötők en-

Stüler Agost.

nek szemeit, ráraktuk az oroszlant s nagy pompával vittük tanyánkra a duarokból elősiető arabok örömrivalgásai között.

A fentebbi érdekes leirással összefüggésben egy külföldi képes lap után mai számunkban egy sikerült szép képet közölhetünk, mely a drezdai állatkert egyik legnevezetesebb csoportozatát, egy nőstény oroszlant s kölykeit ábrázolja. Nem a

pant elnézéssel és nyugalommal túri, bár szeretetteljes nyalása néha szelíd harapással változik, a mit a kölykök, mint megérdemlett fenytést, szinte meglátszanak érteni. Képünk rajzolója igen sikerülten adta vissza e királyi állatok gyöngéd családi enyelgéseit.

Stüler Agost.

(1800—1865.)

A magyar akadémiai palota tervezőjének arcképét nyújtjuk itt olvasóinknak, azon férfiút, ki legujabb kedvező építészeti művének teljes befejezését többé meg nem érthette.

Stüler Agost, porosz kir. titkos főépítészeti tanácsos rögtön halála által a németországi művészet igen érzékeny veszteséget szenvedett. Általánosan el van ismervé, hogy Stüler egyike volt a jelenkor legjelentékenyebb építészének, s izlésének és teremtő erejének bizonyítványai, az általa létrehozott számos és nagyszerű építészeti művek, Európa különböző országaiban sokáig fogják hirdetni művészi hivatottságát. A művészet világában Stüler már régen tisztelt nevet vívott ki magának s e körülmény okozta, hogy midőn a magyar nemzet buzgalma fényes hajlékot kívánt emelni az eddig szelléren tengő tudományok, az itthoni megbiusult kísérletek ntán az akadémiai igazgatóság is feléje fordult bizalmával.

Nem tartjuk annál fogva érdektelennek, ha a velünk közelebb viszonyba lépett művész emlékének mi is szentelünk néhány sort, s ha működésének kimerítő méltánylását nem is, legalább főbb műveinek elősorolását megkísérjük.

Stüler művészi tehetsége s élénk képzelete, mint külföldi életírói írják, már igen korán jelentkezett s e mellett még azon szerencsében is részesült, hogy jó vezetőre s iskolára akadt. Stüler az egykori nagy hírű német építész Schinkel vezetésé alatt kezdte pályáját s rövid idő alatt ennek legjelesebb tanítványa lett. Mestere leginkább a klasszikai építészeti tükkaiba avatta be. Már fiatal korában figyelmet gerjesztett Berlin bel- és külvárosi részeiben számos új magánház, melyek az ő izlésteljes tervei szerint készültek.

Már akkor is dícsérték építményeiben a styl egységét és harmóniáját, mind a komolyabb, mind a derültebb és felséges nemben. Nagyszerű építményei között a legelsőke volt az 1840-ben készült városháza Perlebergben, középkori olasz stylben.

Egyéb főbb művei közül megemlítjük az új börze-épületet Frankfurtban; továbbá Berlinben az új muzeumot, a Sz. Márk, Bertalan, Máté és Jakab-templomokat s a királyi kastély kupoláját; a nagy hercegi kastélyt Schweinben; az egyetemi épületet Königsbergben; a Richartz-muzeumot Kölnben; a muzeumot Stockholmban és a nagy akadémiai palotát Pesten, mely két utóbbi épületről azt mondják, hogy igen hasonlítanak egymáshoz. Ezek Stüler főművei s e sorozat is eléggé mutatja, mily kitünő állást foglalt el a boldogult művész a jelenkor építészeti mozgalmában.

Nem rég jelentettük, hogy a halál e munkás művészi szellemet váratlanul és gyorsan kioltá. Márczius 18-án Berlinben még számos barátait

Bonyhád főpiazza (Tolnamegyében). — Myskovszky rajza után.

hívá magához ebédre, kikkel vidám társalgásban és tervezésben töltte az időt. Este hét órakor a művésze i akademia tanácsülésbe ment. De alig ért itt az előszobába, hirtelen igen rosszul érezte magát. Az előhívott orvosok későn jöttek; a szék-ről, melyre leült, nem sokára halva hanyatlott le. Epen 65 éves volt ez idén. Halála nagy részvétet keltett Berlin minden köreiben s érdemeinek elismerését most még élénkebben hangzottatták mindenfelé, ámbár még életében is a legnagyobb ki-tüntetésekben részesült. Így már régóta ki volt nevezve a király építészének s az udvari építészeti hivatal igazgatójának. Azonkívül titkos tanácsos volt a kereskedelmi és ipar-minisztériumban, a művészeti akademia igazgató tanácsosa stb.

Mondanunk sem kell, hogy az általa tervezett magyar akademiai palota épületének teljes befejezése Stüler halála által késleltetett nem fog. A legkisebb részletéig kidolgozott terv beavart s szakértő hazai építészeink kezébe van letéve.

Bonyhád.

(Tolnamegyében.)

Tolnamegyében, egy északról délre elnyúló kies völgyben, viruló halmoktól festőileg körül-veve fekszik Bonyhád kis mezőváros. Lakosai a törökök kiűzése után magyarok és reformátusok valának. de 1727. év körül Szászországból és Württembergből németek telepedvén ide, rövid idő alatt a magyarokat annyira kiszorították, hogy jelenleg itt már csak csekély számú eredeti magyar református család van.

Négy vallásbeli felekezeten van itt temploma; csak a reformátusoknak nincs sem papjok, miután ezek, csekély számuknál fogva, inkább egyházat nem alkotnak, s mint leányegyház a szomszéd Hidasához tartoznak. A lakosság összes száma a legújabb összeírás szerint mintegy 4790 lélek.

Majdnem négyszögletű piacra több szép épület ékezteti, nevezetesen a b. Wilmersperg és Bonyhádi Párczel családok háza. A piac közepén áll a kátholikus párochialis templom, melynek azonban mind belsei berendezése, mind pedig külseje a múlt század izléstelen rococo modorában van tartva, különben eléggé nagy, jó orgonával és erős boltzattal bír.

Az evangélikusok temploma emelkedettebb helyen fekszik, s újabbkori izlésű; valamivel lejjebb a reformátusok kis temploma látható, melynek ajtó feletti felirása következő:

IN HONOREM S. S. TRINITATIS
ERECT: AO: MDCCCII
FELIC. REGNI. IMP: ERANC II°
SVMITIBVS S. D. L. VISOLY
N. DAEB. SANDOR ET ECCLAE RETAE
BONYHADIENSIS
1801.

A zsidók itt külön községet képeznek, saját bírójok s esküdtjeik vannak.

Agyagos, közép termékenységű határa a városnak nem nagy, de a völgyben jó rétek és a város keleti oldalán elnyúló hegyen jó veres bortermő szőlők vannak. — Lakosai többnyire földmíveléssel és különös jó fajta dohánytermesztéssel foglalkoznak, szorgalmasak és iparúók. — E város utcaí többnyire akácfaakkal vannak szegélyezve, mit kivált szép nyári estéken a sétálóknak nagy száma vesz igénybe.

Megemlítendő itt még egy, a városhoz közel fekvő román izlésű templom-rom (lásd a V. Ujság múlt évi 14. számát), melyről a közzéemelt az azt tartja, hogy ez a cisterciák Czikádornak nevezett apátsága volt; e zárdatemplomnak már csak sanctuárium része áll fenn, mely tágas fülkét képezve, s szentek képeivel ellátva, jelenleg buscujáró helyül szolgál.

Bonyhád vidékének levegője tiszta és egészséges, kivált mióta a Sárviz és Kapos vizeinek szabályozása által számos posványásig, termékeny rétekké és szántóföldekké változott át. M. V.

Tápszereink.

(Folytatás.)

A hüvelyesek vélemények.

A hüvelyesek, minők a bab, borsó, lencse stb. főalkatrészét teszik a fehérnyé s az u. n. legumen (növényi sajtany) melyekből oly nagy

mennyiséget tartalmaznak, hogy táperejük sokkal feljebb áll a gabonamétiéknél. Alkatrészeit képezi még a zsir, keményítő, phosphorsav stb. A hüvelyesek tápereje a hússal vetekedik, sőt azt felül is mulja, a mit különösen azon nagymennyiségű fehérnyemű (legumen) anyagának köszön, mely főalkatrészét képezi. Valóban a hüvelyesek nagy jótéteménye Istennek s nagy áldása különösen a szegényebb népre, mely nem képes folyton hussal táplálkozni, s mégis oly könnyű szerrel juthat has és vérképző tápanyaghoz, mely az erőt neveli s nem a zsirt, minthogy zsirképanyag, minő a keményítő, gummi stb. a hüvelyesekben igen kevés jön elő.

A hüvelyesek főzésénél nagy fontossága azon víz minősége, melyben az főzetik. Így a kútvizet általában kisebb-nagyobb mennyiségű meszet tartalmaznak, s ezen mesz a legumennal érintkezve azt keménynyé s oldhatatlanná teszi, s ezért nem fő meg a bab, borsó, lencse stb. sok kútvizben, míg elenben folyó víz csövizben, melyekben kevés vagy épen semmi a mesz, igen jól megpuhulnak.

A megtört hüvelyesek héjúktól megfosztva könnyebben emészthetők lesznek, miután a kemény héjat csak jó s erős gyomor képes megemészteni.

Hogy világosan láthassuk, minő táplálók a hüvelyesek, számokban fogom jegeezni, mennyi szükséges azokból egy munkás ember 24 órai táplálására. Lencséből 491 gramm, fehérbabból 576 gr., borsóból 582 gr., disznóbabból 590 gr.; míg p. o. disznóhúsból kell 24 órára 595 gr., marhahúsból 614 gr., s kenyérből 1444 gramm*).

A zöldségek.

A zöldségek alkatrészt képezi legnagyobb mennyiségben a víz és savak, fehérnyé vagy semmi, vagy igen kevés jön elő; ép azért táperétek úgyzók a semmi, de azért mégis igen fontos táperést képeznek, ugyanis sóik és víztartalmuk által a gyomorban levő oldott fehérnyemű anyagok oldva itárisra közreműködnek, mi által annak a vérbe felvételét könnyítik.

A vér nagy mennyiségű fehérnyét tartalmaz, de még több vizet; míg elenben p. o. a hús sok fehérnyét, de a vérhez képest kevés vizet tartalmaz, már pedig így viszonyok közt a fehérnyének vérbe felvétele meg van nehezítve. Azért is igen czélszerű szokás, midőn a húst zöldségekkel keverve élvezzük, elősegítve ezáltal az emésztést. Különösen kiemelendő a savanyú káposztának hatása, melyben savi erjedés ment vége, ennek köszönvén savanyú izét, a mi által az emésztés nagy előmozdításnak tekinthető. És így alapvető azon vánd, melyet sokan gyomorhajukonál a disznóhús és szalonnával megrakott káposztá ellen emelnek, mert a vánd inkább illetheti a hehezten emészthetőségénél fogva a sertéshúst s szalonnát, mint a káposztát.

A gyökerek.

A gyökerek, minők a sárgarépa, zeller, hagyma, fehérrepa stb., idezámitva a burgonyát is, szintén igen csekély táperővel bírnak, csak kevésben mulják felül a zöldségeket, míg elenben különösen a burgonya keményítőben gazdag tartalmánál fogva, nagy mennyiségben élveze, jelentékeny zsirképző, tehát hizlaló szer mint a baromra, úgy az emberre nézve is. De vajjon az-e a czél, hogy az ember vastag zsirrteggel borítsa testét, mely alatt sorvadjon az erő, sorvadjon a tevékenység s szellemi erő? Az ily ember, sőt nemzet, szolgálásra van kárhözta, mert a test gyengesége alatt megtörik az akarat ereje, meg az ész diadala! . . . S csak sajnálattal tekinthetjük a forró földön s Irland lakóit, melyeknél a táplálék kiválólag csak a zöldség s burgonyára van korlátozva . . . mert a burgonya is mint a zöldség, csak mint melleskes tápszér, tápláló fehérnyedus tápok mellett használható, a mennyiben sóik, kellemes ízűk, s vízdusságuknál fogva mint emésztést elősegítő tápok szolgálnak.

A gyümölcsök s cukrok.

A gyümölcsök alkatrészt képezi a vizen s kevés fehérnyén kívül mézgaanyag, kemény s savak, melyek a cukorral együtt a gyümölcsnek kellemes izét kölcsönzik. Az alkatrészek közt megemlítendő a cersav, melysok gyümölcsnek, különösen pedig héjának fanyar összehúzó izét kölcsönzi. Így tehát a gyümölcsök is tápláló erővel nem bírnak, legfőkébb víz s sav alkatrészüknél fogva,

* Egy gramm = körülbelül ¼ nehezék; tehát 1444 gramm mintegy 2 font 26 lat.

mint az emésztést elősegítő szerek tekinthetők. Azonban, ki ne tapasztalta volna már, minő kellemes hűtő s szomjoltó hatással bírnak a gyümölcsök, melyek a hőséget minden veszdly nélkül csillapítják! ki nem tapasztalta már az idült húst, melyet az érett gyümölcs kisebb mértékben élveze a fúrát utasra gyakorol?! Mindenesetre nagy nyereségnek tekinthető, hogy az emberi ipar a gyümölcsök tökélyesítésére oly nagy gondot fordít, csak ohajtható volna, hogy hazánkban is azok nemesítésére s tenyésztésére kettözött szorgalom fordítatnék.

A gyümölcs élvezhetősége s kellemes izé függ a cukor és sav közti különbségtől; minél nagyobb mennyiségben van jelen az el bbi, annál kisebb mennyiségben ez utóbbit s a gyümölcs annál élvezhetőbb lesz; s épen ezen viszony ellentétességénél fogva élvezhetlen az éretlen gyümölcs, melyben a sav túlnyomó a cukor felett. Főzés által azonban a sav mindinkább elvesztí erejét, minek következménye, hogy sok gyümölcs főzve élvezhető lesz, mely nyers állapotban élvezhetlen volt. Ezen alapszik továbbá a gyümölcs-gőzölés s befőzés, midőn is hogy a gyümölcs sav a levegővel érintkezve erjedésbe ne menjen, attól elzárjuk s a sav telítésére cukrot adunk hozzá.

A gyümölcsökhöz tartozik a gesztenye is, a mely azonban már keményítőben dúsaga s kevés fehérnyétartalmánál fogva fokozottabb tápszerek tekinthető.

A cukor — melynek feltalálása a 15-ik századba esik — czukron kívül kevés sejtény, mézga-anyag, víz, sok s szervianyagok maradványait tartalmazza, így tehát valami jelentékeny táperővel nem bír, azonban az emésztésnél mégis igen fontos szerepet játszik; ugyanis, mint már fentebb megjegyeztük, a test táplálására mind azon anyagok szükségesek, melyek a test alkatrészeit teszik, már pedig a cukor az emberi testben jó nagy mennyiségben jön elő. A cukor a gyomor emésztő nedvének elválasztását emeli s így az emésztést elősegíti, másrésztől a mézföldek legelését eszközi, mi által a csontok táplálására közreműködik.

Amikor azonban tartózkodunk a cukor nagy mérvű élvezésétől, miután az a gyomorban savvá (tejsav) változik, melynek nagymennyisége a gyomrot az emésztésre képtelenné teszi, de másrésztől ne tiltsuk a gyermeket egyáltalában a cukor-élvezettől különösen azon babos szokásnál fogva, hogy az a fogakat elrontja, mert ezen elvonatás nem áll; hisz tekintsük meg a szerencsés-eket, az indiánokat kik a cukornáddal, czukorkésszel táplálkoznak, s azért bő alkalmuk van a cukor élvezésére, vajjon kinek van szebb, fehérebb s egészségesebb fogá mint épen azoknak?!

A sajt.

A sajt egyik legjelentékeny tápszereinkből a tejből készítettik s ennek u. n. sajtanyagát, a savait s czukortartalmának egy részét foglalja az magában; Edes és savanyított tejből készült sajtot különböztetünk meg, a mint t. i. borjú-gyomr vagy a tejből képződő tejsav megolvadása által nyeretik. A sajtanyagból idővel egy olajszerű, sajtáságos átható szaga s izé anyag fejlődik, mely a sajt sajtáságos csipős izét és szagát kölcsönzi. Ha a savó egy része visszamarad a sajtban, annak cukra felbonlik vajsvavra s zsírsavra, mely utóbbit okozza a sajt lucacsosságát.

Az emésztésre befolyását illetőleg: a sajt a nyál, epe gyomornedv elválasztását elősegíti s így jóllehet maga nehezen emészthető, mégis az emésztést elősegíti, különösen a keményítő és cukor emésztését mozdítván elő. Ezekből érthető, miszerint csak diésrendő azon szokás, midőn az ékeztést egy kevés sajtjal végezzük be, magától értetődvén, hogy a nagymennyiség belőle nehezen emészthetőségénél fogva könnyea bajt okozhat.

A vaj

szintén a tejből készül és pedig annak zsímszűből, melyeknek finom burka a köpülés által szétszakítottatik s így bennökök kiszabadulva egy összeáll tömeggé egyesülnek. A vaj legnagyobb része zairanyagból állva, a nehezen emészthető tápok közé sorolandó, jóllehet más tápszerekkel vegyítve, kismértékben az emésztésre nevezetes közvetítő szerepet játszik.

A vajavasodás a sajtanyag és víz közvetítésé által a sajt, vaj stb. savnak kiszabadulása által történik; azért az általános helyes szokás a vajat beszőni, mi által a vaj vize elvonatik, s ez által az avasodás egy időre megátóltatik. Hasonló áll az olajokra is.

A fűszerek.

A paprika, bors, szegfűszeg stb. legnevezetesebb alkatrészt azok sajtáságos izi s szagu illóolajok s csipős anyagok teszik, melyek mind-egyiknek megkülönböztető jellegét adják. Táperékkel nem bírnak, hanem mint ingeriklandoztató szerek az izlére s az emésztést ingerelésére s előmozdítására közreműködnek.

Ki ne tudná saját tapasztalásából, hogy fűszerek dús élvezete után mennyire kígyul az arc, sebesen halad a vér edényeiben, elősegítetik a kiválasztás, s a sajtáságos melegség-érzet majd — általános izzadásba megy át?! Így tehát a fűszerek mint izzató szerek — kis mértékben a test munkásságának emelése által igen hasznosak, azonban azok nagy mennyisége a túlságos izgatás által annál kártékonyabbak.

A kenyhasó.

Egyik legfontosabb tápszereink kétségkívül a só, melyet az ételekhez szoktunk adni. Tndjük ugyanis, hogy az emberi test, különösen a vér és urazok nagy mennyiségű sókat tartalmaznak, melyek képződése s felvétel nélkül meg volna akadályozva; tény továbbá, hogy a fehérnyemű tápok emésztését a só segíti elő; továbbá még a nehezen emészthető zsirok is sóval keverve könnyebben emészthetők lesznek; tény továbbá, hogy a vizelet, sár, nyál, köny által stb. napok-ként nagymennyiségű sókat vesz az emberi test, melyeknek pótlása s így a só jelentékeny szerepe önmagától értetődik, a mely szükségét az emberi test már csak az által is követel, miszerint a sótalán ételeket izetleneknek találja.

A növényi tápok különösen kevés só tartalmaznak, miért is ezek élvezhetőségére több só igényeltek, mint a húshoz, mely amannál jóval több só tartalmaz s csak tán a vértáplálékálnál volna az egészen nélkülözhető, mely a tápok közt a legnagyobb mennyiségben tartalmaz sót.

Szokás továbbá a húst beszőni, hogy az tovább tartható legyen; ennek magyarázata ez: a hús nagy mennyiségű vizet tartalmaz, mely a rohadást előmozdítja, a só pedig a vizet vonja el, mi által a rohadást gátolja. Azonban a víz által a húsnek legjelentékenyebb alkatrészei is elvesznek, mint a fehérnyé, az u. n. hússany, tejsav, s a só egy része, s így önmagától értetik, hogy a sóban állott hús nem oly tápláló.

(Folytatás következik.)

László Elek.

A legújabb távirtda.

E lapok olvasói tudják már, hogy új módot találtak fel a távirtozásban. Minthogy pedig Franciaországban már alkalmazásban is van, és minthogy remélni lehet, hogy a mostani gyakorlat feletti roppant nagy előnye miatt nemsokára másutt, tehát nálunk is be fog hozni, azért nem lesz érdektelen ez új eljárásról tisztább fogalmat szereznünk. Az új találmány abban áll, hogy a távirtozás nem szorítkozik többé egyes jelekre, hol egyes vonalak és pontok betüiket jelentenek, hanem hogy közönséges leveleket, rajzokat, hangjeleket, jelzéseket, szóval mindent, mit tollal leírhatunk vagy rajzolhatunk, különös készülétek segítségével úgy vitethetünk át a távolba, hogy azon állomáson, melyre távirtoztunk, egy levélpapírra egészen híven lefestetik kezünk írása vagy rajzunk és így kinek a sürgöny szől, hí másolatát veszi annak, a mit számára írunk vagy rajzoltunk.

A távirtozás ezen módjának előnye szembevetve: Először: az eredeti levél hí másolatát s nem a távirtdai hivatalnok cikornyás írását kapjuk. Másodszor: tévedés nem történhetik a sürgöny felvételénél, leolvásásánál s leírásánál a hivatalnokok által. Harmadszor: a vevő meggyőződhetik a sürgöny kezevonása előtte ismeretes. Negyedszer: Mindent távirtozhatunk, a mit tollal papírra írhatunk, míg eddig a távirtozás csak betükre és számokra és így is csak bizonyos nyelv betüire terjedt ki. Végre ötödször még egy mellékörülmény járul ehhez, mely azonban lényeges előnyt nyújt. Jelenleg mind azon állomáson, hol a sürgöny feladatik, mind azon, melyre szől, kénytelenek a hivatalnokok a sürgönyöket elolvasni, hogy a közönséges írást távirtdai jelekben kifejezhessék és a távirtdai jeleket ismét közönséges betüikkel leírják. Az új találmány ezt szükségeltelenné teszi. Ami pedig a hivatalnokok kíváncsiságát illeti, biztosok lehetünk, hogy ez ki nem fogják elégíteni, nem leendvén idejük erre, ha ily módon jó sokat távirtoznak. A távirtdai

sürgönyök tehát, ámbár pecsételetlenül a távirtdai hivatalnokok kezén át járnak, ép oly — vagy talán még nagyobb titkok lesznek, mint a mostani, közönséges, lepecsételt levelek.

E távirtda feltalálójának az olasz Casellit tartják. Ha azonban az igazságot tisztelni akarjuk, úgy tulajdonképen feltalálójának az angol természetbuvárt — Baint kell neveznünk, kinek ezelőtt 12 évvel ismeretessé lett kísérletei teszik a Caselli-féle távirtda alapját. Caselli érdeméből azonban semmit sem von le az, hogy ő egy előde eszméit gyarkorlatilag kivitte.

Ezen találmány elve sokkal egyszerűbb, mint olvasóink közül sokan gondolnak. — Már fél év-száz óta tudva van, hogy a villanyfolyam bizonyos körhátványok közt felbont némely vegyületeket és ez által némely alkatrészek színesekké lesznek. E végre sok s különféle vegyületeket lehet használni; azonban csak egy példát említnünk meg, melyből minden olvasó, de még inkább az, ki e kísérletet utánozza, a most mondottat világosan meg fogja érteni.

Egy kis kanál vízben oldjunk fel kevés iblany-hamagot — jódkaliumot — mit minden fűszerkereskedésben, vagy gyógyszerárban vehetünk; öntsük ezen oldatot ugyanannyi közönséges lefordított keményítőre, a mint ezt az asszonyok ruhák keményítésére használják. A keményítő ez által higabb lesz, de színtet nem változtatja. E hígított keményítőt itassunk meg egy levél enyvezetlen fehér nyomtatópapirt s kapunk ez által jodkalium — csirizpapirt, melyet következő érlelde kísérlethez használunk. A kiszáritott papirt nedvesítsük meg kissé vízzel és tegyük egy levél arany- vagy ezüstpapírra vagy staniolra vagy akár egy darab vaspléhré és most írjunk rá száraz fém-czövekkel, például kötőtűvel. Az írásnak semmi nyomát nem fogjuk látni. Vegyünk azonban egyszerű galvanoszlopot segítségül és fémsodrony által kössük össze ennek horgany (czink) sarkát a fémlemezzel, rézsarkát pedig szintén sodrony által a kötőtűvel. Írjunk most ez utóbbival s látni fogjuk, hogy a száraz kötőtű szép kék színnel írt nedves papíron.

Ezen csodát pedig szűli a galvanoszlop által indított villanyfolyam. Ha az egyik sark a fémlemezzel, a másik a fémczövekkel — itten kötőtűvel — van összekötve, akkor minden ponton, hol a czövek a nedves papírt érinti, a villanyfolyam a jodkaliumosirizzen átjár. E folyam felbontja a jodkaliumot, az az különválasztja a jodot a kaliumtól; a jod pedig azon tulajdossággal bír, hogy a keményítőt kékre festi és azért kapunk kék írást, egészen úgy, mintha a fémczövek kék tintába martott toll volna.

Ezt nevezik villanyfolyam által előidézett vegytani írásnak. Más anyagokat is lehet e kísérlethez használni. Minden körülmények közt azonban födolog az, hogy vegytanilag itatott papirt, mely fémlemezzel van töve, színessé lesz mindazon helyeken, hol fémczövek érinti, mihelyt villanyfolyam a lemezen, papíron és csöveken keresztül jár. Ezen tümeny megértése után most semmi nehézséggel sem fog járni, hogy a vegytani távirtozásról is fogalmat szereznünk magunknak.

Könnyebb szemléltetés végett gondoljunk magunknak, hogy a két világfőváros, Páris és London között akarnak ily írást eszközölni, még pedig tegyük fel, hogy a sürgöny feladója Párisban, vevője pedig Londonban van. E végre gondoljunk magunknak következő gépezetet. Párisban és Londonban van egy órágepezet, melyek mindegyik helyen egy rajzont fehér papíron egyformán s egyidejűleg idestova mozgathatnak. A párisi rajzont balról jobb felé szalad a papir szelbénen egyenes vonalban. A londoni rajzont ugyanazt teszi. A papir szelén megáll a párisi rajzont és az órágepezet segítségével kissé lejjebb megy, innét balra visszamegy ismét egyenes vonalat írván le szorosan az első alatt. A londoni rajzont órágepezete által inditva ugyanabban az időben ugyanazon mozgásokat teszi. A papir bal széléhez érven ismét megáll a párisi rajzont, ismét lejjebb megy és ismét balról jobb felé szelbén szorosan a második vonal alatt leírja a harmadikat, aztán jobbról bal felé a negyediket és így megy ezen játék egyidejűleg Párisban és Londonban, minek az lesz a következménye, hogy kevés idő múlva a párisi és londoni papir tele lesz sűrűn egymás alatt fekvő finom vonalakkal.

Ha ily egyforma járású gépezeteket Párisban és Londonban szerkesztve gondolunk, úgy a rajz-önök helyébe fémczöveket is lehet alkalmazni. A közönséges papir helyére, melyen a rajzont

jártak, vegytanilag elkészített papirt is tehetnánk. Most kössük össze Párisban egy villanytelep horgany-sarkát a földdel, rézsarkát pedig a párisi fém-czövekkel, mely vegytanilag elkészített s fémasztalon fekvő papíron járhatlak. A párisi fémasztalt összekötjük fémsodrony által a londoni fémasztal-vevőkkel, mely szintén vegytanilag elkészített s szintén fémasztalon fekvő papíron sétálhat, a londoni fémasztal a földdel köttetik össze.

Mi lenne mind ezen készülétek következménye? A párisi villanytelep által indított folyam a párisi czövekbe, a párisi papíron át a párisi asztalba, innét a hosszú sodronyon végig a londoni czövekbe, a londoni papíron át a londoni asztalba s ebből a földbe menne. Mindkét készüléten át tehát villanyfolyam keringne, mely az eszközölné, hogy az egyidejűleg mozgó fémczövekkel a vegytanilag elkészített papirt sűrű, kék vonalakkal befesténék, még pedig oly sűrűkkel, hogy a fehér papirlevelek egészen kékeknek látszanának. Mind ezen készülétek által azonban még semmi sem volna nyerve, de egyszerű műfogással már sokat el lehetne érni.

Föltéve hogy a párisi vegytani papírra A-t írának a villanyfolyamot nem vezet fekete festékkel és most a gépezeten levő czövek alá tennék, akkor a párisi villanyfolyam mind azon helyeken megszakadna, hol a czövek a fekete festéknek átcsúszik. A londoni czövek tehát, a melyek addig festőerejét elvesztí, míg folyam nem jár rajta keresztül, a vegytani papíron járhatlak épen azon helyeket, hol Párisban a fekete festék van, festetlenül, azaz fehéren hagyják, és így Londonban az A. betűt fehéren látnók kék papíron.

Ha pedig Párisból Londonba távirtdán A-t lehet mondani, úgy B-t is lehet mondani, úgy minden betűt, minden szót, jelt, rajzot hasonló módon előteremhetünk fehér papíron kék alapon. Más szóval: mindent, a mit Párisban fekete festékkel vagy tintával írhatunk, azt Londonban fehér színnel kék alapon előteremhetjük. És ez vala az első feltaláló, az angol Bain javallta, mely azonnali minden szakértőnél élénk részvétre talált.

Caselli távirtdája ugyanezen elven alapul; csak hogy még élesebb, de azért nem messze fekvő műfogással élt, mely által a dolog megfordítottatik, úgy hogy az írást Londonban nem fehér színnel kék alapon, hanem kék színnel fehér papíron tintázták elő. Műfogása ebből áll: Az eredeti sürgöny, mely Párisból Londonba küldendő, nem papírra, hanem fémlemezzel — staniolra íratik jól festő, a villanyfolyamot nem vezet tintával. Most a párisi villanytelep horgany-sarkát először a földdel, azonkívül másodsor a fémasztallal, melyre a beirt staniolt teszik, a rézsarkot elenben a fémczövekkel és a Londonba vezetett sodronnyal is kötik össze. Ennek vége a londoni czövekkel függ össze. A londoni czövek most is fémasztalon fekvő, nedves vegytani papíron sétál; a londoni fémasztal pedig a földdel közlekedik.

Ezen egyszerű műfogással következő van elérve: Mig a párisi czövek a staniol beirtalan helyein sétál, nem jár folyam Londonba, mert ez most nagyon rövid uton csak a fémasztalon, a staniolon, a czövekben és a czöveket a rézsarkokkal összekötő sodronyon keresztül a rézsarkhoz sétal. A londoni czövek megteszi ugyan összhangzó sőt-táját a vegytani papíron, de folyam nem járván rajta keresztül, festetlenül hagyja azt. Azon pillanatban azonban, midőn a párisi czövek a nem vezető tintára ér, megszakítottatik a folyam rövid útja és a párisi czövekből a Londonba vezető sodronyon végig, ebből a londoni czövekbe kénytelen sétálni és a londoni czövek festi a papirt. Ha mindkét czövek bevégezete összhangzó járását, akkor a londoni czövek ugyanazon pontokat kékre festette, hol a párisi czövek fekete festékért. Más szóval: Londonban kék színnel fehér alapon hí másolatát nyerték mind azon betükeknek, jeleknek, számoknak, hangjeleknek, jelzéseknek stb., a melyek Párisban a staniolra fekete tintával íratlak!

Bizony, bizony, még elérjük azt is, hogy ama bizonyos csizmadia csakugyan telegrafof fogja alküldhetni fiának a csizmát! Mauritz Rezsó.

Egyveleg.

** (Előkészületek egy német dalünnepre.) A drezdai német dalünnepély rendező bizottságnya 100,000 darab egyenlő alakú boros és szörös poharat rendelt meg — a jó öszhangzat végett.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 20-ik számához 1865.

T A R H A Z.

Irodalom és művészet.

(Orvosi munka.) „Gyakorlati orvostan kézikönyve” címmel, e hó 15-én egy munka hagyja el a sajtót, mely úgy az orvostanulók, mint a gyakorló-orvosok számára nagy haszonnal bírhat orvosi munkák tekintetében különösen szegény irodalmunkban. E mű Kunze „Compendium der Medizin” munkájának fordítása, Szabadföldi Mihály által hazai viszonyainkra alkalmazva, melynek eredetije, Németország szaklapjai szerint, még az annyira gazdag német orvosi irodalomban is hiányt pótol, röviden és érthetőleg tárgyalván az orvostan körébe tartozó minden bajt, valamint annak gyógykezelését is. A munka ára 4 ft., s Heckenast Gusztáv nyomatás-üzemében megrendelhető. Fölhívjuk rá különösen az orvosok figyelmét.

(Gr. guss Ágostonnak „A balladáról”) irt s a Kisfaludy-társaság által pályasorozott műve, nem tartozik, mint a multkor említettük, — a társulat tagjainak könyvilletményei közé; de annyival inkább föl kell hívunk rá a közfigyelmet, mint oly műre, mely nem csupán, mint pályatársai közt legjobban, hanem mint önálló becses bírás mű nyerte a pályasorozatot, s a Kisfaludy-társaság pályázatának, rég idő óta, egyik legszebb eredménye. A Kisfaludy-társaságról szólva, lehetetlen e szép czélú egyesület támogatását újra melegen nem ajánlanunk az áldozatkész honfiak és honleányoknak. E társaság míg egyszerű díjak kiutazása által hat irodalmunk fejlesztésére, másrészt jól válogatott műveknek tagjai közt illetményű kiosztogatása által, igyekszik az izlést nemesíteni. Ily társaság méltó a gyámoltásra, a mi történeti alapítás vagy pártolás útján. Alapító tag lesz, a ki egyszer mindenkorra 100 ftot tesz le pénztárába, vagy kötelezi magát az összeg ötös kamataj rendes fizetésére. Pártoló a ki 3 évre négy-négy ftot fizet, a melyért 180 ivnyi szépirodalmi könyveket kap illetményűl. A jelen három évi folyam 1864—1866; de azért a kik ez évben lépnek a pártolók sorába, ha a mult évi pártolói díjat is leteszik, természetesen az összes három év pártolói könyvilletményében részesülnek.

(A „Budapesti Szemle”) új folyamának harmadik füzeté megjelent. Gazdag tartalmát a következő érdekes és tanulságos czikkek képezik: 1. „Taks kora” Szabó Károlytól. — 2. „A középkori francia irodalom” Erdélyi Jánostól. — 3. „Jogtörténeti tanulmányok a magyar vármegyék szervezéséről” Botka Tivadartól. E korszerű tanulmányban a megyék autonóm szervezték kora van rajzolva. — 4. „Cicero köz- és magánélete.” Boissier után. — Végre az akadémia febr.—apr. tudományos tárgyalásait s az irodalmi szemléiben a legújabb utazási irodalom ismertetését hozza.

(Két magyar irályu mise) jelenik meg nemsokára, melyeket Schmidt Péter pécsi orgonás négy szolnoki főkirkára szerzett, s melyekről tekintélyes nemeszerezők Mosonyi Mihály is igen dicsőítőleg nyilatkoztak. A nagy negyedrétalakú füzetben megjelenő zeneművek előzetési ára 2 ft. Dalárdák és templomok részére külön-üzemek is megrendelhetők szerzőnél Pécsen, s egy-egy szolnappéldány ára 25 kr.

Egyház és iskola.

(Az új erdélyi püspök) Fogarassy Mihály mult vasárnap szenteltetett föl Kalocsán fényes egyházi szertartással. Az újonnan felszentelendő püspököt a kalocsai érsek, Bonnáz Sándor csanádi püspök, s Nehiba János felszentelt püspök és nagy prépost vezette ünnepélyes menetel a székesegyházba, hol a felszentelés nagyszámú nép jelenlétében ment végbe. Ez ünnepés napon fényes vendéghozsoru volt a kalocsai érsek ő nmga asztalához hivatalos.

(Az árva-váraljai iskolában), mint nekünk írják, a növendékek, különösen nemzeti nyelvünkben tett előhaladásuknak szép jelet adták a mult hóban végebe ment kövívizga alkalmával, a mi a növendékek igyekvéséről, mint a tanító buzgóságáról, szép bizonyítást nyújtott. Ez iskoláról szólva meg kell említenünk egy szép adományt, melyet az árva-váraljai iskolának Popper Lipót ez évi apr. 25-ikén adott. Ő ugyanis 20 évre 100 ftot adott az újonnan alakított nemzeti tanodának, a mi annál inkább méltó a megemlézésre, mert az ajándékozó Izrael fia. Ugyanő az árvai inségeseknek 200 mérő rozsozt ajándékozott.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

(Egy gépgyárra) kell figyelmeltetnünk olvasóinkat. Ez Jákob G. gépgyára, melyben több jutalomdíjat nyert gőz- és cséplőgépek s új szerkezetű lisztmalmok vannak kiállítva. Különösen elismertalmok külföldön is figyelmet ébresztettek. A hozzá szükséges kovácsolmókat Láczy Szabó K. újonnan fölfedezett malomkőbányája Sárospatakon szolgáltatja, s e lisztmalmok különösen földirtokosok számára ajánlatosak, miután cséplés bevégeztével a gőzgep őrlésre fordítható. Egyébiránt a mai számunkhoz mellékelt hirdetés bővebb fölvilágosítással szolgál e tárgyban.

(Magyar számoló-gép a dublini iparműkiállításán.) Privigéről értesülünk, hogy ottani lakos Polesznyák Emánuel saját találmányu gyors összeadási gépet, melyre a kereskedelmi miniszteriumtól a mult évben kizárólagos szabadalmat nyert, az idei dublini iparműkiállításra elküldte. (E gépről bővebb említés történt már a Pol. Ujd. 1861. évi 38. számában, 604. lap.) Ezen gépet annyira egyszerűnek s kényelmesnek mondják, hogy rajta egy 9 éves fiu is rövid utmutatás után igen gyorsan képes összeadni különböző összegeket; a nagyobb gépen 757,349, a kisebbiken 252,399 számig.

Ugyanezen Polesznyák hazánkfa találmányáról tanuskodik még a következő adat is. Saját szerkezetű egyszerű vízi járműveivel ugyanis bebizonyította, hogy a legeszebb állású folyó vizen is igen nagy terheket képes szállítani. Így már 1856-ban Barmegyében Sz.-Kereszt mellett egy 10 öl hosszú s 14 láb széles vízhalán talpat (tutajt) eresztett a Garam vízére, melyre 300 mázsa handlovai jeles kőszentet szállított le a Dunára egész Új-Pestig. Most ezen találmányát is megjavította s 20—30 öl tölglyfát szállít az egyszerű talpon a Garamon és Dunán egész Pestig, a mi egyuttal igen jövedelmező vállalat.

(A marhavész teljes megszűnését) jelentik a hivatalos lapok; csupán Ugocsamegyéből hiányzik még az erre vonatkozó jelentés. A mult évben a marhavész 43 megyében összesen 530 helységben ütött ki, melyeknek összes marhaltszáma 210,968 darabból állott. E számból f. hó 1-ső napjáig összesen megbetegedett 49,228, meggyógyult 18,397, elhullott 29,767, agyonverettet 729 beteg s 335 gyanus marha, minölfogva az összes marhavészesség 30,831 darabra rug.

(A handlovai kőszenttelepre vonatkozólag) egyik régiebb közleményünk kapcsában írják lapunknak, hogy ez a hazánkban még talán nem mindenütt eléggé ismeretes közszén, a szentlepep gazdasága mellett, minőség tekintetében is kitünő, s a felső-magyarországi szentlepek közt oly tekintélyes helyet foglal el, hogy Balga prági tanár, mint szakértő, a handlovai telepekből nyert szent tudományos vizsgálat alá vévén, azt minőségére nézve a legjobb angol fekete közszénhez hasonlónak találta.

Közintézetek, egyletek.

(A „pesti biztosító-intézet”) a végleges engedélyt már kézhez kapta, s tetleges működését azonnal megkezdi.

(Emlékköv egy történeti gyászemlékü helyen.) A százados multakból történeti anyag emlékek bíró helyeket szép ha fölkeresi a honfiai kegyelet; ha emlékek örökíti meg, hogy azt látva, multunk gyszást vagy dicsőségét a mult könyveiben szem előtt tarthassák az utókok. Erre legközelebb egy szép példát fogunk látni; ugyanis mint a „Hon” írja, Tolnamegyében Baár községe mellett, a Csele patak partján, azon a helyen, hol II. Lajos király elveszett, Turcsányi Soma ur egy emléket szándékozik föllállítani, mire nézve folyamodván az engedélyért, azt meg is nyerte. Az emlék 3 öl magas és alul 8 négyszög láb kerületű lenne, piramys alakban. Az anyag már megvan, s ezt erős kovakő képezi, granit formára festve. A köbe egy márványlap lesz illesztve, melyre egy rövid verset szándékozik véstetni a felállító, s melynek megírására Jókai Mórt kérte föl, a ki azt meg is ígérte.

(A szülők és meghaltak száma Pesten) a mult évben következő volt: Született 6609, ezek közt 3412 fiu s 3197 leány; törvénnyel volt 2335. — A halálozás 457-el nagyobb volt mint 1863-ban; meghalt összesen 6574, ezek közt 3630 fi és 2944 nőnemű. — Házassult 1296 pár.

fontos intézményt legelőször is saját hazájában honosította meg. Ő hinté el s ápolá lelkesen a magot, melyből annyi haszon áramlott országserzte sok ezer meg ezer szülőre és gyermekre. — Az ünnepélyre mindenki hivatalos, a kit csak a nevelés ügye érdekel.

(A somogyi gazdasági egyesület) ez évi tavaszi közgyűlése Kaposvárott f. hó 31-én délelőtti órákban, a közgyűlést megelőző igazgatóválasztmányi tanácskozás pedig ugyanott f. hó 30-dikán délutáni órákban fog megtartani. Miről az érdeklettek tisztelettel értesítetnek. Kelt Szöllősgyőrökben május 4. 1865. Jankovich László s. k. egyesületi elnök.

Mi újság?

(A Széchenyi-terem ünnepélyes fölvatása a nemzeti muzeumban) a mult vasárnap ment végbe. A terem, melynek képét lapunk mult évi 51-ik száma közölte, a muzeum alapítója gr. Széchenyi Ferenc emlékének van szentelve. A boltmennyezet közepén az ország ezimere díszlik, körülte Erdély-, Horvát-, Tót- és Dalmátország czimerei, a szekrények fölött műfaragványos parkányzatot a megyék és Fiume czimerei láthatók. Széchenyi Ferenc arczepe, a terem bemenetével szemközt, igen szép faragványu keretben áll. A kocka-padlat, valamint a benne levő minden asztalos munka, Szabó József budai műasztalos műve és igen díszes. — Tudva levő dolog, hogy e terem földsíntése körül lelkes urhölgyek, Bohus-Szőgyényi Antonia asszony ő mlga elnöklete alatt, igen buzgóan fáradoztak, s a fölszerelvényeket mult vasárnap adták át a muzeumnak, házias ünnepélyben, mely emlékezésre méltó. Először is Pompéry János meleg szavakban mondott köszönetet mindazon lelkes honleányoknak, kik erre gyűjtöttek vagy áldoztak. Czanyuga József előterjeszté s a számadásokat, melyekből látszik, hogy a terem földszíntése 13,000 ftba került; mint-hogy azonban a lelkes adakozások összege 29,000 ftba ment, a megmaradt összegből a könyv és okmánytár, sőt a régiségárt is hathatós segélyben részesült. — Kubinyi Ágoston muzeumi igazgató mind e lelkes adományokért köszönetet fejezött ki, egyszermind köszönetet mondott a jelenlevő Gerliczy bárónő ő méltóságának, ki a már meglevőkön kívül a muzeumnak még egy más helyiségét is kibitoroztatni ajánlkozott, azon főkából, melyeket férje 50 év előtt ültetett. Lelek és hálas éljenek fejezte be ez ünnepélyt, mely a magyar honleányok érdemkönyvét ismét egy szép lappal gazdagítja.

(Liszt Ferenc pappá lett.) A nagy zenemester Rómában már az alsóbb egyházi rendeket fölvetve, s névjegyén mint „Abbé Liszt” van neve följegyezve. E lépésre, hír szerint azért határozta el magát, hogy életét annál inkább az egyházi zenének szentelhesse. A nagy zenemester, híhetőség, mint a pápai zenekar igazgatója fogja életét befejezni. Azonban, daczára annak, hogy a mult hó 25-én Rómában valósággal az egyházi rendbe lépett, újabb ígretet adott, hogy a zenede augusztusi ünnepélye alkalmára Pestre jön, hogy a zenerészeket, melyek közt az ő „Szent Erzsébet legendája” is lesz, személyesen vezesse.

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A Széchenyi-szobor ügye.) Mint tudjuk, a legnagyobb magyar szobornak a lánchídterő közepén föllállításá ellen a helytartótanács azon kifogást hozta föl akadályul, hogy ez esetben a tért egészen föl kellene tölteni, a mi igen sokba kerülne; így a szobor helyétől az akadémia palotája előtti helyet jelölte ki. Azonban az akadémia e határozatról értesítettvén, mint említettük, a szobornak határozottan a lánchídterő közepén föllállítását mellett nyilatkozott, azon közvetítő tervben állapodván meg, hogy a feltöltés s egyéb hátránnyok elkerülése végett az emlék alapzata nem a lejtős helyiséggel meg nem egyeztethető lépcsőzétről, hanem a földszínről harmadfél öl magasságra emelkedő sziklacsoportozatból alakíttassék. Ennek folytán ez ügy az akadémia elnöksége által ismét Pest városa tanácsa elé lett terjesztve azon kérelemmel, hogy ezen módosított terv szerint az emlékének a tér közepén, mint a nagy férfi emlékéhez legméltóbb ponton leendő föllállítására nézve a szükséges felsőb engedélyt kieszközölni sziveskedjék. — A tanács, mint a „Sürgöny” írja, a gazdasági bizottságot is kihallgatván, ez határozottan a szobornak a tér közepén föllítása mellett nyilatkozott, mely nézetet a tanács is sajátjának ismervén, az ügyet pártolálag határozta a nm. magy. kir. helytartótanácsához fölterjeszteni.

(Szép ajánlközás.) Dr. Spitzer Lipót azon nemes ajánlatot tette, hogy a szegény gyermekek ingyen gyógykezelt. Lakása király-utca 3. sz. alatt van, s d. u. 3 óratól 4-ig található honn.

(Rejtélyes történet.) A „K-k” a következő rejtélyes estről értesül, mely april utolsó hetében Erdélyben történt. Nagy Pál és Szegi Sándor, az első gyulai, a másikat macsócsai lakos, mind szerkeserek, néhány israelitét szállítottak Koltóra egy szekeren. Őda szerencsésen megérkezve, másnap haza felé indultak. — Történt azonban, hogy az uton Nagy Pál magát roszul kezdé érezni, a mit társával rögtön is tudatott. Néhány percz múlva Szegi, ki a lovakat hajtá, hátra fordul s nagy csodálkozásra, s mondhatni rémülésre látja, hogy társa meg van halva. Az öreg Szegi gyorsabban kezdé újni lovait, hogy a szomszéd faluba minél előbb eljusson. A halottat Csobanék eltemették. Szegi a temetés után szomoruan kezdé fölvetni utját hazafelé. Lovai lassan haladva, végre megérkezett Pánczölésre, s ott a piacon állók közül néhányan, hamar a szekér felé futnak megnézni, hogy vajjon mi baja van azon embernek, aki az ülésben fekszik. Hallgaták, de nem lélegzett. Meg volt halva. A két öreg ily hirtelen halála okát senki sem tudta megféteni.

(Halálzás.) Méltóságos Granzowi Koller Ferenc, cs. kir. udv. tanácsos, m. kir. házszemélynök, a bölcsészet és szépművészetek tudora, a cs. kir. Lipót és Ferenc József jeles rendek vitéze, cs. orosz érdemjel birtokosa stb., f. é. máj. 12-én, élte 61-ik évében, Budán jobb létre szenderült. Béke havaira!

(Halálzás.) Méltóságos Granzowi Koller Ferenc, cs. kir. udv. tanácsos, m. kir. házszemélynök, a bölcsészet és szépművészetek tudora, a cs. kir. Lipót és Ferenc József jeles rendek vitéze, cs. orosz érdemjel birtokosa stb., f. é. máj. 12-én, élte 61-ik évében, Budán jobb létre szenderült. Béke havaira!

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

(A magyarországi műegylet kisorsolása) máj. 9-kén ment végbe, mely alkalommal az olajfestményeket a következő részvényszámok és részvényesek nyerték: 1401 Wagner Károly Magyar-Kanizsán, 6149 Fischer Károly Bécsben, 2286 Telepi Károly Pesten, 1196 Koch Károly Kassán, 200 Springsfeld R. Pesten, 2004 Kéry János Szegeden, 2110 Glaz Ferenc Pesten, 6794 Csette Antal Veszprémben, 3836 Mayer Péter Borosjenőn, 3001 Nachauer Károly Pécsen, 705 Csér Imre Debreczenben, 1434 Baldády Antal Budán, 1170 Stromayer J. Pesten, 5412 Engeszer Mátyás Pesten, 1716 Harms Ernő Pozsonyban, 1351 Schöberly K. Nagy-Károlyban, 4781 Kup-

lits János Boriban, 162 Menkes Manó Pesten, 5569 Matolay Gy. Pesten, 7015 Nogáll J. Nagy-Váradon, 4943 Steffanek S. Vasvárott, 4296 Rédl Ign. Tétényben, 2402 Belházy János Pesten, 3824 Jankovits János Budán.

(Jóteköny adakozás.) Makoról veszszük a következő kimutatást egy kegyetes tényről. Egy korábban elhunyt derék férfi, Szobi József elhagyott sörkövnek bekerítésére Sodon adakoztak: Barla József 1 ft., Kulifay Gyula 50 kr., Oláh Sándor 50 kr., Szabó Péter 25 kr., Kulifay Ilona 25 kr., Pétery Julcsa 25 kr., Pétery Róza 25 kr., Pétery Lidi 25., Mátyffy Erzi 25 kr., ifj. Szabó István 1 fr., Mátyffy Jozsef 50 kr., ör. Szabó János 2 ft., Domjáné 60 kr., Nagy István 30 kr., Nagy András 1 ft., ifjabb Nagy János 50 kr., Bátky István ref. lelkész és neje 50 kr., Kecskényi János 30 kr., Pethes 1 ft., Bokovinyi 1 ft., Michnay 20., Kratky 50 kr., Wroblemdin 50 kr., Karácsony Sándor 1 ft., Namattyil József 50 kr., Donáth 50 kr., Iberla 50 kr., Laszlovszky Kár. 50 kr., Lehoczky 50 kr., Polyák 50 kr., Keuer 30 kr., Sümegh 50 kr., Nagy Antal 30 kr., Szabó Julianna 50 kr., Szabó Antal 50 kr., Tóth István 1 ft., Jacoby András 15 kr., Csernák István 15 kr., Fába 1 ft., Marcs 1 ft., egy névtelen 50 kr., Gaál Boldizsár 10 kr., Pétery Lajos 30 kr., Katona Gyula 1 ft., Belesák Károly 50 kr., Pechovich Mihály 1 ft., összesen 26 ft. 20 kr. Ebből asztalos munkáért 25 ft., a beállításnál levő nap-számossal 20 kr., az aláírás ivot Sallóba vivőnek 20 kr., az ivot mázshoz visszahozónak 20 kr., összes kiadás: 25 ft. 60 kr., mit albegyült összegből 26 ft. 20 krból levonva marad: 60 kr. alapítvány. Megbizás és felhívás folytán Patay Károly lelkész. Az ügy és illeték érdekében közli: Szabó Péter.

Nemzeti színház.

Péntek, május 5. „Az igaz barát” Szinmű 4 felv. Irta Vacquerie Ágoston; francziából ford. Benedek I.

Szombat, május 6. „Proféta” Opera 5 felv. Meyerbeertől.

Vasárnap, május 7. „Az idogések.” Vigj. 3 felv. Sardou V. után ford. Feleki.

Hétfő, május 8. „Téli regg.” Szinmű 5 felv. Irta Shakspeare. Ford. Szász Károly.

HIRDETÉSEK.

Folyvást előfizethetni **REGÉLŐ**

nagy, értékes műmellékletekkel
megjelenő regény-folyóiratra.

A „Regelő” megjelen havonként kétszer, s minden számban 132 hasábot hoz, mely hasábok egy év leforgása alatt annyit fognak tartalmazni, mint 30-40 kötet azon szépirodalmi kiadásokból, melyek kötetenként egy-egy forintba, összesen tehát mintegy 30-40 forintba kerülnek!
A „Regelő”, eredeti és fordított olvasmány tekintetében a legérdekesebbet s legújabbat fogja hozni, mely biztosan számíthat rá, hogy a társaság minden rétegeiben szívesen látott vendég lesz. — Ezekhez járulnak mesteri kezek által rajzolt

MÜMELLÉKLETEK!

Minden évnek őszén, előfizetőinknek ingyen műmellékletet: egy nagy, eredeti, vagy genre- (élet-) képet küldünk, melynek bolti ára 3 forint. Ha előfizetőink száma a 3000-et meghaladja, ez esetben minden évben két ingyen műmellékletben részesítjük őket. — Ezen engedmények és ígéretek (s mi szavunknak szoktunk állani) tekintetbe vételével, folyóiratunk — a műmellékletet ide értve — évenként csak 6 forint.

Oly vállalat, mely évenként 500 lven, 3200 fölé, de mindamellett szép olvasható nyomtatású hasábot s, még ezenfelül nagybecsű műmellékletet ígér: biztosan számíthat tomógos pártolásra!

HECKENAST GUSZTÁV,
a „Regelő” kiadó-tulajdonosa (egyetem-utca 4. sz.)

Előfizetési feltételek:

A „Regelő” című mulattató folyóirat minden hónapban kétszer, 15-én és 30-án, jelenik meg. — Mindegyik szám 4 legnagyobb alakú ívből, 8-rétben, 2 hasábos lapokon, s azonkívül borítékból álland.

Előfizetési ára postán küldve, vagy Budapestben házhoz hordatva:

Márcziustól kezdve december végeig (tiz hónap) 5 ft.
Márcziustól kezdve június végeig (négy hónap) 2 ft.

Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük a „Regelő” kiadó-hivatalához (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám) intézni.

A „Regelő” márczius 15-iki megjelenési idejétől kezdve teljes számú példányaival folyvást szolgálhatunk.

Fontos mezői-gazdák és építési vállalkozók számára!

Van szerencsénk ezenel tisztelettel jelenteni, hogy tűzmentes **patent-asphalt-háztető-nemezeink** fóráktárát, mely már Magyarországon könnyű, tartós és olcsó háztetőző anyagnak ismertetett el, — házak, csűrök, felszerelt stb. tetőzésére — a cs. kir. osztrák birodalom összes területeire nézve

CHRIST. PÜRNER urra
ruhástuk át Pesten, 3 korona-utca 23-ik szám alatt, hol is minden megkívántató tudakozásokra kellő válasz adatik, s a megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
992 (Q-10) **Anderson D. és fia Belfast-ban.**

Tudósítás!

Mindenemü vászon- s gyapotárak-csökkenése

MÖSSMER JÓZSEF
rumburgi vászon-raktárában
a „menyasszonyhoz”
Pesten, az uri- és zsidó-utca szögletén,
b. Orcey György-féle házban 10-ik szám. 1108 (2-4)

Előfizetési hirdetmény.

MAGYAR SAJTÓ

politikai lapra

az előfizetés folyvást elfogadjatik, s az előfizetés minden hó 1-től számítottatik.

Előfizetési feltételek:

Postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordatva:

Félévre (május-október) 5 ft. — kr.
Évnyegyedre (május-július) 2 „ 50 „

A pénzes levelek bérmentes küldése kérietik.

A Magyar Sajtó kiadó-hivatala.
(Pest, egyetem-utca 4-ik sz. a.)

Ujjonnan javított mosógép,

használható fehér ruhák és más egyéb ruhafélék mosására.

Ezen, horganylemezből készített gép minden az eddig létezőtől jóval fölmulja; a gép teknőben használható, s egy mosónál minden erőmegfeszítés nélkül háromszorta tovább halad a ruhamosásban; a szappan megtakarítása s munkaidő rövidsége feltűnőleg tetemes, a kézbeni egymásra durzsolás egészen feleslegessé válik, s így ezen gép, ruhamosásra bizony a legjobb s legcélszerűbbnek mondható.

Egy gép ára 1 forint 20 krajczár.

Pakolás- és postai feladással együtt 30 krajczárral több. — Kereskedőknek illő üzleti százalékat engedtetik. Használati utasítás minden darabhoz adatik.

Kapható: **LÁZAR MIHALY**

1111 (1-3) bádigos-mesteriél Pesten, kecskeméti-utca 7-ik sz. alatt.

JACOB G.

gépekraktára Pesten,

gyár-utca 33-ik szám alatt,

ajánlja díjkoszorozott gépeit, ugymint:

Mozgó- és legjobb szerkezetű gőz-csőplőgépeit teljes felszereléssel, melyek a gabánát kétszeresen tisztítják, s három minőségben kész eladásra székba szállítják, ára 4600-5000 forintig.

Fek-irányos gőzplőgépeit expansióval, minden megkívántató nagyságban, kazannal vagy anélkül.

Kombinált gőzplőgépeit, álló kazannal, kürtővel, víz-szivattyúval és csökek stb. ellátva, malomok és csőplőgépek hajtására, teljesen felszerelve 1400-2800 ftig.

(Szab.) **Örlő-malmait kova-malomkövekkel**, mindkét lapoldalon örléssel, tölgyfa-malom-állványon egy járat, teljes felszereléssel 460 ft.

(Szab.) **Kettős örlőmalmait**, kova-malomkövekkel, mindkét lapoldalon örléssel, két járáttal, tölgyfa-állványra helyezve, melyhez két örlő-henger van kapcsolva, mindegyik három fajta liszt örlésére, finom örlésre teljesen felszerelve 1260 ft.

Ugyanaz, négy erős szállító-kerékre, ezen kettős malom, valamint a Locomobile egyik helyről a másik helyre hordozható, finom örlésre felszerelve, ára 1400 ft.

Kőrfürészlekek, répametszők, szecsakavágók, kukorica-morzsolók, zuzók stb., melyek mindenkor raktárban készen kaphatók.

A gépek különleges kívánatra próbákép íthelyt mozgásba hozhatók, elfogadjatnak továbbá megrendelések mindennemü gépre, s azok gyorsan és pontosan teljesítetnek. 1144 (1-4)

Végképeni eladás.

Üzletváltoztatás miatt a „Schwaizer”-hoz címzett **VÁSZON-KERESKEDÉSBEN, szerviták-téren Pesten,**

nagy tárlat rumburgi, hollandi s kreasz-vásznakból, mindenféle asztalneműek, gyclos és franciaia batizst-zsebkendők, törülköző-kendők, ágykanavász és eszínvat, nyári pikét, nankin- s több effélékből. Ugyazintén **kész férfi-ingek**

leszállított áron eladja: **AEBLY ADOLF.** 1102 (3-3)

Daruvári fürdő Slavoniában

megnyitott május 10-én.

Ezen vasas 30-37° R. hővizek régimódi üdvs gyógyhatással bírnak: általános gyengeségnél, sáp- és görvél-kóránál, az ivarszervek gyengeségénél, és betegségekénél, meddőségénél stb., idegbajoknál, mehgörségnél stb. a máj, lép és mirigynek daganatánál; idült borbajoknál; kitűnően hatnak az iszapfürdők csúszos és kőszényes bántalmakban. Jó sikerrel használhatók elő, és utó-gyógyóddul a közellevő Lippiki illanyos fürdőnél. — Mindennemü ásványos víz készen tartatik. A Terezoócz és Verőczén keresztül a Dráváig jól épített országút könnyíti a közlekedést. A gyönyörű fürdőpark közepette áll, czélszerűen felszerelt épületekben kényelmes lakhelyek kaphatók. Naponkénti zene, táncvizigalmak, kirándulások a regényes környékbe kellemetes szórakozást nyújtanak. — Az orvosi felügyeletet Siezel tr. ur kezeli. 1112 (1-3)

Az uradalmi fürdő-igazgatóság.

Árcsökkenése

mindennemü vászon- és gyapotárucikknek

WETZER ÉS KUNZ
rumburgi vászon-raktárában Pesten,
a „szép juhásznőhöz”,
az uri- és kigyó-utca sarkán 1-ső szám alatt,
az ugynevezett 1107 (2-3)
párisi csarnokban.

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó- és bizomány-üzlete Pesten, Dorottya-utca 10-ik szám alatt,

Különösen előnyösek az általunk rendezett társasjátékok 10 részesre, melynél a részvevők bevédegyike vagy 20 hó alatt havonkénti, vagy 20 hó alatt 1/4 évenkénti részletben egyenlő öszletet fizet. Az első részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyikének részletfizetési levelek kézbesítetnek, melyen az illető 10 sorsjegyre folygelyezve van, s a tagtársak mindegyike tizedrésze mind a 10 sorsjegyre játszik. Az utolsó részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyikének egy eredeti sorsjegyre szolgálatik ki. Ezen társasjátékok azon előnnyel kínálóznak, hogy hosszabb idő alatt 10 különemü sorsjegyre játszik, s végül az utolsó csekély részlet-összeg lefizetése által egy eredeti sorsjegyre birtokába jut. A jelenre nézve ajánljuk következő társasági biztosító-leveleinket:

a legmértányosb feltételek alatt.

Ajánljuk továbbá értékpapiraik bevásárlását részletfizetések mellett,

mint azok legkönyebb beszerezhetési módját. — Az öszszgek, valamint a fizetési határidők egészen a vevők tetszése szerint osztanak fel, kisorsolható értékpapiroknál, az első részlet befizetésével a nastalán nyerevény már a vevőnek azonnal s egyedüli birtokába esik.

Kamatozó papirok azonban azon előnyt nyújtják, hogy a szelvények a vevő birtokába mennek át, s így a beszedendő kamatok csaknem azon öszszeg-többséget, melyekkél az értékpapírok a napi árfolyam szerint magasban vásároltattak meg, egyneműözzék.

Hogy a t. cz. közönségnek bármennemü sorsjegyek beszerezhetése megkönnyítet-hessék, s hogy mindenkinek alkalom nyúlthassék, csekély havi részlet-fizetéssel saját választása szerint egyidejűleg legalább is 5 darab különemü sorsjegyek birtokába jutathatni, alább következő öszszállításokat rendeztünk:

- 4 1/2 ft. havonként: 1 Windischgrätz, Waldstein, Como, Keglevich, Rudolf-sorsjegy.
- 6 " " 1 Salm-, Genois-, Windischgrätz, Keglevich, Rudolf-sorsjegy.
- 7 " " 1 1864-iki 50 ftos, Pálffy-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsj.
- 8 " " 1 4% trieszti 50 ftos, Como-, Pálffy-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
- 8 1/2 " " 1 1839. 50 ftos, Salm-, Pálffy-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsjegy.
- 9 " " Ezerházy-, Clary-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
- 9 " " 1 4% gőzhajzósi, budai, Waldstein-, Windischgrätz-, Rudolf-sorsj.
- 10 " " 1 1864-iki 100 ftos, Pálffy-, Waldstein-, Windischgrätz-, Keglevich-sj.
- 11 1/2 " " 4% trieszti 100 ftos, Salm-, Genois-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
- 12 " " 1 hitel, 1864-iki 50 ftos, Salm-, Waldstein-, Keglevich-sorsjegy.
- 14 " " 1 1860-iki 100 ftos, 1864-iki 100 ftos, Salm-, Genois-, Rudolf-sorsj.
- 16 " " 1 hitel, 1860-iki 100 ftos, 1864-iki 50 ftos, Salm-, Rudolf-sorsjegy.
- 15 " " 1 4% 1854-1 250 ftos, 1864-1 50 ftos, Clary-, Waldstein-, Keglevich-sj.
- 22 " " 1 hitel, 1860-iki 100 ftos, 1864-iki 100 ftos, 1839-iki 50 ftos sorsj.
- 24 " " 1 1839-iki egész, Salm-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
- 30 " " 5% 1860-iki 500 ftos, 1864-iki 50 ftos, Genois-, Clary-, Rudolf-sj.

Részletes sorshuzási tervek, valamint részletfizetési programok ingyért szolgáltatnak ki. **

Kerti-fecskendőket,

melyek a legcélszerűbb és legjobbaknak ismertettek, különféle alakban, mint saját gyártmányait, 15 ftől 55 ft. árért; továbbá mindennemü zuhany- és fürdőkészületeket, zink-kádak, ölkádak és piteust nők számára

a legutányosb gyári áron ajánl **MENDL ISTVÁN.**
Raktára: király-utca 18. sz. a. Gyára van: nagy diófa-utca 10. sz. PESTEN.

Csak 1 1/2 osztrák forint az ára
alulírott bankárháznál egy negyed eredeti sorsjegyek, fél sorsjegy 3 forint, egész sorsjegy 6 forint a f. e. május 24-én kezdődő és a szabad Frankfurt város által felállított s biztosított nagy pénznyeremény-sorsjátékhoz; a kisorsolándó töke öszszge: **1 millió 909,630 forint.**
14,800 nyerevény közt következő főnyerevények talátnak, ugymint: 200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000, 5000, 4000, 3000, 2000; 117-szer 1000; 111-szer 300 stb. forint.
Ezen jatalomdíj-sorshuzás csak azért is ajánlható, mert az állam részéről a legnagyobb előnyök a legjobb biztosítékok nyújtának, melyről mindenki magának a hivatalos játéktérvt által, mely ingyért küldetik meg, tudomást szerezhethet. A nyerevények Németország minden városában közvetlen a huzás után az alulírott bankárház által egyleti ezüst forintokban fognak kifizetvteni, mely ház által a hivatalos sorsuzási lajstromok, az illető részvevőknek szintén meg fognak küldetni.
E tárgyban megrendelések a pénzószeg beküldése mellett közvetlen alulírottak, mint az ezen sorsjegyek eladásával megbízott bankárháznál lesznek intézendők.
1079 (6-8) **Moritz Homburger,**
Triesterischer Platz 9, in Frankfurt am Main.

SIREMLÉK-ALBUM

Az általam kiadott csejének előmozdítására az ország különböző vidékein, s a Duna-fejedelemségekben felállított úgynökségek már életműködésben levén: van szerencsém ezek jegyzékét azon tiszteletteljes értesítés mellett közzétenni, hogy az alább megnevezett úgynökségek — az érdeklőt Album nagy választékú mintarajzi után s nyomtatott árszabványt szerinti mindennemű megrendeléseket sarkokra, épületmunkákra, emlékszórokra, feszületekre, keresztelő-medencékre, s egyéb márványmű-készítményekre előadják.

- Ezen úgynök urak nevei a következők:
- Aradon:** Andróny Károly.
 - Apathiban:** Weidinger Zsig.
 - Árokszállason:** Strasser Dávid.
 - Abonyban:** Hutkay Sándor.
 - Baján:** Hertzfeld W. és fia.
 - Bátaszéken:** Koller St. J.
 - Brassóban:** Zinner Fer.
 - Brajlóban:** Waldner Wilm.
 - N.-Beeskereken:** Schäffer Péter.
 - Békésen:** Konsitzky Ján.
 - B.-Csabán:** Singer D. A.
 - Belgradon:** Bukovalla és Mejóvics.
 - Bezdanban:** Schwell E. T.
 - Bisztríczen:** Kelp Frigyes.
 - Bogsanban:** Blaschuty J.
 - Bronon:** Dimovic D. N.
 - Bonyhádon:** Straicher B.
 - Bedran:** Kardosonyi M.
 - Bukaresten:** Waldner V.
 - Csákóván:** Dina György.
 - N.-Csanadon:** Telbisz J.
 - Czeglédén:** Gombos Pál.
 - Csongrádon:** Marsies Ign.
 - Dalyán:** Weisz testvérek.
 - Décsen:** Krémer Samu.
 - Déván:** Gergely Imre.
 - D.-Földváron:** Nadhera P.
 - Egerben:** Polernecky Gy.
 - Eperjesen:** Pólt Ferencz.
 - Erzsébetvárosban:** Szenkovics Z.
 - Ezéken:** Flambach Alaj.
 - Fehértéplomon:** Schecherko A.
 - Felsőbányán:** Husovszky Gyula.
 - Félegyházán:** Molnár Al.
 - Fogarason:** Novák János.
 - Galaczen:** Metaxa A.
 - Giurgevóban:** Waldner V.
 - Göllnitzen:** Szentistványi F. J.
 - B.-Gyarmaton:** Gazdik L.
 - Gyöngyösön:** Kozmáry J.
 - Gyulán:** Dobay János.
 - Halason:** Hirschler Dávid.
 - Halászen:** Lengyel A. és fia.
 - Hatzfelden:** Schnur F. S.
 - Hódagon:** Rausch Antal.
 - Holdmező-Vásárhelyt:** Szokolovics I.
 - Husztón:** Mandics János.
 - Jassyban:** Baumgartner Frigyes.
 - Jászberényben:** Holczertestvérek.
 - Iglón:** Schwartz A. W.
 - Ipolyásagon:** Mikulágy Gy.

E vállalatomnak szives pártolását — melynek életbejuttatására leginkább a t. ez. vidékbeli közönség többször nyilvánult ohajtása által indítottam — azon bizalomba helyezem, melyben szerencsém valék eddig is részesülni.

Végzetül a vidék azon népesebb helységeinek részéről, hol egy hasonló úgynökség felállítása szintén kívánatosnak mutatkoznék — szivesen fogadok még el ez érdembeli ajánkozást.

Kelt Pesten, 1865. évi április hó 28-án. **Gerenday Antal.**

Valódi ó JAMAICA-RHUMOK,

a legfinomabb minőségűtől a legolcsóbb minőségig

Fuchs Gusztáv és társánál

Pesten, Doróttya-utca, a kereskedelmi testület épületében.

Egy fél meszelyes próba-üvegcsék minden nemből kiszolgáltattak.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865. (egyetem-utca 4-ik szám alatti).

1864-diki kölcsön-sorsjegyek,

melyeknek húzása f. é. június 1-én történik, következő főnyereményeket tartalmaz:

250,000, 25,000, 15,000, 10,000, 5000 stb. forint.

Kaphatók alulirt pénzváltó-irodájában készpénzfizetésért a bécsi napi árfolyam szerint, havonként 4 ft. 50 kr., vagy évenként 6 ft. részletfizetés mellett.

IGÉRVÉNYEK.

1 1864-iki 100 ftos sorsjegyre 1 ft. 50 kr. — 1 1864-iki 50 ftos sorsjegyre 1 ft. — 1/2 1839-iki (hu. és június 1-én) 5 ft. 50 kr. — 1 1839-iki egész sorsjegyre 29 ft. 50 kr. Belyegdíj 50 kr.

1/2 1839-iki és 1 db. 1864-iki 100 ftos ígervény csak 7 1/2 ft. — 5 db. 1864-iki 100 ftos ígervény 9 ft. 10 db. csak 17 ft. — 5 db. 1864-iki 50 ftos ígervény 7 ft. 10 db. csak 12 ft., — belyegdíjjal együtt.

PÉNZ!

bármennemű sorsjegyre akkép előlegeztetik, hogy az illető pénzét a teljes napi árfolyam szerint megkapja, s a visszafizetés havonkénti részletekben történhet.

MORGENSTERN A. és TÁRSA

pénzváltó-irodája Pesten, nagy hid-utca 9-ik sz. a.

Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek. Az 1865 dik évre érvényes játéktér minden levélhez ingyért csatolatik. 1071 (2-0)

Pesti biztosító-intézet.

A „pesti biztosító-intézet” t. ez. részvényesei tisztelettel figyelmeztetnek miszerint a társulati részvények negyedik részletek darabonként 50 forinttal befizetésére szabott határidő, folyó évi május 1-15-iki napjaiban lejár, s a társulat pénztár (József-tér 2-ik szám, 1-ső emelet) a befizetéseket délelőtt 9 óráig elfogadja. A részletfizetés a kiadott sz. ez. utalattal ismét felmutatandó ideiglenes nyugták hátlapján fog nyugtatványoztatni. 1118 (1)

A pesti biztosító-intézet igazgatósága.

1864-iki kölcsön-igérvények

ára csak 2 1/2 forint,

KANITZ és TÁRSA

pénzváltó-irodájában Pesten, német színház-tér 4-ik sz. a.

Sorsjegyek részletfizetésre.

Egyenkint.

1 1864-iki 50 ftos sorsjegy havonként	2 ft. 25 kr.
évenként	3 " "
1 1864-iki 100 ftos sorsjegy havonként	4 " 50 "
évenként	6 " "
1/2 1839-iki sorsjegy havonként	5 " "
évenként	4 " "
1 1860-iki 100 ftos sorsjegy havonként	6 " "
évenként	6 " 50 "
1 Credit sorsjegy havonként	8 " "
évenként	8 " "
1 1854-iki 250 ftos sorsjegy havonként	12 " "
évenként	14 " "
1 1839-iki egész sorsjegy havonként	20 " "
évenként	24 " "
1 1860-iki 500 ftos sorsjegy havonként	26 " "
évenként	30 " "

Csoportokban 5 darabjával.

1 1864-iki 50 ftos, 1 budai, 1 Genois, 1 Windischgrätz, 1 Rudolf sorsjegy havonként	7 ft. — kr.
évenként	8 " 50 "
1/2 1839-iki, 1 Salm, 1 Clary, 1 Waldstein, 1 Rudolf sorsjegy havonként	8 " 50 "
évenként	11 " "
1 1864-iki 100 ftos, 1 Salm, 1 Genois, 1 Pálffy, 1 Rudolf sorsjegy havonként	10 " "
évenként	13 " "
1 Credit, 1 1865-iki 50 ftos, 1 Genois, 1 Waldstein, 1 Rudolf sorsjegy havonként	12 " "
évenként	15 " "

Már az első részlet befizetése biztosítja a nyereményeket.

MORGENSTERN A. és TÁRSA.

pénzváltó-irodája Pesten, a nagyhid-utczában 9. sz. a.

Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek. Minden megrendeléshez egy az 1865 évre érvényes játéktér csatolatik, mely részleteken előadja a sorsjegyek vásárlását, illetőleg részletfizetés mellett s a társulatok alakítási módját. 1071 (1)

Pest, május 21-én 1865.

Előfizetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csúpan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csúpan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Lincoln Ábrahám.

Ha egy nagy élet — egy nagy szellem léte kialszik, ünnepléses csend áll be a világon, mint a nap lehunytát sötét gyászszal kövöti az éjszaka. Így volt akkor is midőn „a föld legnagyobb polgára” Lincoln Ábrahám, az északamerikai Egyesült-államok első elnöke, mult nagy-pénteken orgyilkos kéznél áldozata lett. Nem csak hazája, nem csak polgártársai törtek ki érte méltó fájdalommal, hanem e fájdalommal osztotta az egész művelt világ, mindazok, kiknek az emberiség java, boldogsága szívükön fekszik.

nek szentségét Amerikának Washington óta legnagyobb polgára, vérével pecsételte meg. Midőn e rendkívüli szellem, fényes ész-

viszontagságteljes életének rajzát adjuk, úgy hisszük, minden olvasó kegyelettel tekint a mellékelt arcképre, mely azon férfi vonásait ábrázolja, ki egyszerű favágóból csupán önszorgalma és tehetsége által a legfényesebb polczra küzdötte föl magát, s a kormány élén is utolsó pilantásáig hű maradt a néphez, melyből származott.

Lincoln Ábrahám közönséges szegény szülöktől, 1809. febr. 12-én, Hardin countyban, Kentucky államban született. Ősei quakerek voltak, s Pennsylvaniából Virginiába költöztek át. Itt született nagyatya, a ki családjával később Kentuckyba tette át lakását, hol 1784-ben megölték az indiánok. Fia Tamás, mint közönséges napszámos, két keze munkájával szerezte kenyerét, s 1806-ban Nancy Hankst nőül vevén, e házasságból származott Lincoln Ábrahám, kinek néje és öccse már rég meghaltak.

A család innen 1816-ban Indiánába vándorolt át, és Spencer county egyik öserdejében letelepedvén, az alig 8 éves, de rendkívül kifejtett erős fiu, nagy se-

LINCOLN ÁBRAHÁM.